

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БОРИСЛАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022- 2027 РОКИ

ЗА ПІДТРИМКИ

Стратегія розвитку Бориславської міської територіальної громади на 2022- 2027 роки та План заходів з реалізації Стратегії у 2022-2024 рр. розроблено в рамках Меморандуму між Бориславською територіальною громадою та Асоціацією місцевих рад «Ради Львівщини» та за фінансової підтримки АМР «Ради Львівщини». Зміст документу є виключно думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Асоціації.

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДИ	6
ВСТУП.....	8
1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕС РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ	9
2. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ ТА РЕГІОНУ	14
2.1. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ	14
2.2. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	25
2.3. ЕКОНОМІКА ГРОМАДИ	29
2.4. РОЗВИТОК МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	31
2.5. РИНОК ПРАЦІ	33
2.6. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	36
2.7. Місцевий бюджет.....	37
3. ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ	43
3.1. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ БОРИСЛАВСЬКОЇ ГРОМАДИ	43
3.2. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ БОРИСЛАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ	46
3.3. ТАБЛИЦЯ ФАКТОРІВ SWOT	46
3.4. АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ’ЯЗКІВ ФАКТОРІВ SWOT В КВАДРАНТАХ «ЧИСТИХ» СТРАТЕГІЙ.....	48
4. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРИСЛАВСЬКОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 Р.	54
5. УЗГОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ СТРАТЕГІЇ З ІНШИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ ТЕРИТОРІЇ.....	62
6. МОНІТОРИНГ І ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ	63

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. ПРОФІЛЬ БОРИСЛАВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

ДОДАТОК 2. ПЛАН ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ НА 2022-2024 РОКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРИСЛАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022-2027 РОКИ

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 1.	Порівняння ГРОМАДИ, РАЙОНУ, ОБЛАСТІ	15
Таблиця 2.	Порівняння з ГРОМАДАМИ-КОНКУРЕНТАМИ	20
Таблиця 3.	КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	21
Таблиця 4.	ПРИРОДНИЙ ТА МІГРАЦІЙНИЙ РУХ НАСЕЛЕННЯ, ОСІБ	21
Таблиця 5.	РОЗПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВІКОМ(НА ПОЧАТОК РОКУ)	22
Таблиця 6.	РОЗПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВІКОМ.....	22
Таблиця 7.	ОБСЯГ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОРІВНЯНИХ ЦІНАХ.....	29
Таблиця 8.	НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ.....	30
Таблиця 9.	ПОКАЗНИКИ РОБОТИ МАЛОГО БІЗНЕСУ	32
Таблиця 10.	СЕРЕДНЬООБЛІКОВА КІЛЬКІСТЬ ШТАТНИХ ПРАЦІВНИКІВ	33
Таблиця 11.	ЗАЙНЯТІСТЬ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ	33
Таблиця 12.	РІВЕНЬ ЗАРЕЄСТРОВАНОВОГО БЕЗРОБІТТЯ ТА НАВАНТАЖЕННЯ НА ОДНУ ВАКАНСІЮ	34
Таблиця 13.	СЕРЕДНЯ ЗАРОБІТНА ПЛАТА	34
Таблиця 14.	ОБСЯГИ ЕКСПОРТУ - ІМПОРТУ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ 2018 Р.....	36
Таблиця 15.	ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ ТОВАРІВ	36
Таблиця 16.	ДОХОДИ БЮДЖЕТУ	37
Таблиця 17.	РОЗПОДІЛ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗА БЮДЖЕТНИМИ ПОКАЗНИКАМИ В ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2021 Р.....	38
Таблиця 18.	СТРУКТУРА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ ГРОМАДИ (ПРОГНОЗ).....	39
Таблиця 19.	НАЙБІЛЬШІ ПЛАТНИКИ ПОДАТКІВ У ГРОМАДІ, 2020Р.....	41
Таблиця 20.	СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЇ.....	54

ПЕРЕЛІК РИСУНКІВ

Рис. 1.	СХЕМА ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ	9
Рис. 2.	СХЕМА ПОБУДОВИ СТРАТЕГІЇ	10
Рис. 3.	КАРТА-СХЕМА БОРИСЛАВСЬКОЇ ГРОМАДИ	15
Рис. 4.	КАРТА-СХЕМА БОРИСЛАВСЬКОЇ ТА СУСІДНІХ ГРОМАД	16
Рис. 5.	Рис. Порівняння з ГРОМАДАМИ-КОНКУРЕНТАМИ.....	21
Рис. 6.	СХЕМА ТРАНСПОРТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	23
Рис. 7.	СХЕМА ТРАНСПОРТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ БОРИСЛАВСЬКОЇ ГРОМАДИ	24
Рис. 8.	ФІЗИЧНА КАРТА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	26
Рис. 9.	ЗАЛІЗНИЧНІ ТА АВТОМОБІЛЬНІ МІЖНАРОДНІ ТРАНСПОРТНІ КОРИДОРИ, ЩО ПРОХОДЯТЬ ЧЕРЕЗ ЛЬВІВСЬКУ ОБЛАСТЬ.....	27
Рис. 10.	ОБСЯГ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОРІВНЯНИХ ЦІНАХ	30
Рис. 11.	Рис. НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ	31
Рис. 12.	ЗАЙНЯТІСТЬ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ.....	34
Рис. 13.	СЕРЕДНЯ ЗАРОБІТНА ПЛАТА	35
Рис. 14.	ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ ТОВАРІВ	36
Рис. 15.	ДОХОДИ БЮДЖЕТУ	38

Стратегія розвитку Бориславської міської територіальної громади на 2022- 2027 роки

Рис. 16.	ІНДЕКС ПОДАТКОСПРОМОЖНОСТІ 2020.....	39
Рис. 17.	СТРУКТУРА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ ГРОМАДИ (ПРОГНОЗ).	40
Рис. 18.	НАЙБІЛЬШІ ПЛАТНИКИ ПОДАТКІВ ЗА СУМОЮ ПОДАТКІВ	42

ЗВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДИ

Дорогі мешканці Бориславської міської територіальної громади!

Бориславська міська територіальна громада була утворена 12.06.2020 року відповідно до Розпорядження КМУ №718-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Львівської області» та об'єднала сім населених пунктів, де офіційно проживають понад 39 тис. осіб.

Будь-яка громада являє собою складний соціально-економічний механізм. Це одночасно і середовище функціонування, і спосіб життя, і можливості культурного, духовного, фізичного розвитку як окремої особистості, так і спільноти в цілому. Надати повний опис різнопланового та багатовекторного майбутнього розвитку дуже складно, але саме інтерес до майбутнього є головним стимулом до стратегічного планування розвитку територіальної громади в цілому. Ми повинні не просто жити з дня на день, вирішуючи поточні проблеми, але й мати чіткий план розвитку і рухатися згідно нього. Тільки таким чином ми дамо шанс Бориславській громаді знайти себе на економічній, соціальній, культурній та туристичній карті країни.

Стратегія розвитку Бориславської МТГ на 2022-2027 роки (далі – Стратегія) розроблена за ініціативи міської ради та завдяки перемозі у Конкурсі від Асоціації місцевих рад «Ради Львівщини» з надання підтримки у розробці стратегій розвитку територіальним громадам у 2021 році.

Вона спирається на результати аналітичного дослідження соціально-економічного розвитку громади та результати напрацювань робочої групи, затвердженої розпорядженням міського голови №188-р від 15.07.2021р.

Головна мета Стратегічного плану – формування нового бачення сталого місцевого розвитку громади за нових умов, докорінні позитивні зміни якості життя мешканців Бориславської МТГ шляхом комплексної зміни системи управління, підвищення конкурентоспроможності економіки, інвестиційної привабливості, ефективного використання ресурсів, узгодження інтересів влади, громади та бізнесу, створення максимальної кількості робочих місць – за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності громади у порівнянні з іншими громадами.

Стратегічний план є одним із інструментів залучення ресурсів для розвитку. Наявність такого плану – одна з ключових умов надання громаді грантів, позик та залучення інвестицій.

Стратегія визначає цілі та пріоритети розвитку Бориславської МТГ на період до 2027 року, завдання, проекти, спрямовані на структурні зміни в економіці та соціальній сфері, покрокове розв'язання наявних проблем.

Формуючи та створюючи головний стратегічний документ розвитку нашої громади, ми намагались залучити якомога ширше коло жителів до співпраці, обговорення, дискусії, до живого діалогу задля написання максимально реального та якісного соціально-економічного плану розвитку нашої об'єднаної громади. Люди різних професій, віку, політичних поглядів, віросповідання пропонували своє бачення спрямування зусиль влади та приймали виважені рішення щодо пріоритетів та векторів розвитку населених пунктів, у яких вони проживають. Щиро вдячний усім небайдужим мешканцям громади, хто активно долучився до створення та написання стратегічного плану розвитку нашої громади, реального далекоглядного планомірного шляху розвитку нашого спільного дому.

Стратегія розвитку громади є живим документом, до якого можуть (і повинні)

вноситися зміни, щоб максимально скористатися усіма можливостями розвитку і мінімізації ризиків. Бажаю всім наполегливості в зміцненні громади і наснаги в її соціально-економічному розвитку.

Успіхів нам та віри у свої сили!

Міський голова

І. Яворський

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», а також на підставі Меморандуму про співпрацю щодо розроблення Стратегії розвитку Бориславської територіальної громади до 2027 р. та Плану заходів з реалізації Стратегії на 2022-2024 рр. між Асоціацією місцевих рад «Ради Львівщини» та Бориславською міською радою, підписаного 15 травня 2021 р., реалізовано заходи з розроблення Стратегії розвитку Бориславської територіальної громади на 2022-2027 роки та Плану заходів з реалізації Стратегії у 2022-2024 рр..

Стратегія розвитку Бориславської територіальної громади скерована на покращення умов життя як мешканців громади, так і гостей, туристів, інвесторів через поліпшення бізнес- та інвестиційного клімату, його культурної привабливості, якості міського середовища та системи надання ринкових і неринкових послуг. Основою для Стратегії стали конкурентні переваги громади, а також ті можливості, які відкриваються через зміни в його зовнішньому оточенні. Очікуваними результатами втілення Стратегії повинні стати:

- Збільшення кількості робочих місць.
- Підвищення рівня доходів домогосподарств.
- Підвищення рекреаційної, туристичної та бізнесової привабливості громади через поширення бренду серед інвесторів та туристів.
- Підвищений рівень комфортності міського середовища та якості надання послуг.

Реалізація Стратегії передбачається в рамках стратегічного партнерства влади, громади та бізнесу, де кожен партнер зможе знайти своє місце і свої інтереси та внести відповідний вклад у розвиток міста.

Структура документу Стратегії містить два компоненти – «стратегічний», тобто систему стратегічних і оперативних цілей, досягнення яких повинно призвести до стратегічного бачення розвитку міста, та «операційний», як окремі програми по кожному стратегічному напрямку, що складаються з проектів місцевого розвитку, в рамках яких передбачені реалістичні цілі, конкретні заходи, потенційні виконавці та фінансові ресурси, необхідні для реалізації проекту. Завершується документ каталогом карток технічних завдань (ТЗ) на проекти місцевого розвитку.

При підготовці дослідницько-аналітичних розділів Стратегії було використано матеріали Міністерства економічного розвитку й торгівлі України, інших міністерств та відомств, Львівської обласної державної адміністрації, науково-дослідних організацій, Державного комітету статистики України, Головного управління статистики у Львівській області, Бориславської міської ради та її виконавчих органів.

У процесі опрацювання Стратегії розвитку Бориславської територіальної громади консультанти АМР «Ради Львівщини» здійснювали методичне забезпечення, експертний аналіз даних і результатів досліджень, отриманих під час здійснення процесу планування, забезпечували надання консультаційних послуг з питань, які належать до всіх аспектів стратегічного планування.

1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕС РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ

Стратегічне планування – системний шлях до управління змінами й досягнення консенсусу в усій громаді, а також створення спільного бачення майбутнього громади, творчий процес визначення проблем та погодження реалістичних цілей, завдань і сценаріїв, здійснення яких вирішить ці проблеми. Стратегічне планування є також ефективним інструментом об'єднання лідерів бізнесу та посадовців місцевої влади для створення публічно-приватних партнерств, що має позитивний вплив на місцевий діловий клімат та конкурентне становище громади, а також на вирішення інших питань, пов'язаних з рівнем життя всіх громадян.

Модель Стратегії підбирається й виходить з потреб територіальної громади міста.

Методологія розробки Стратегії містить кілька рівнів, серед яких – метод стратегічного управління розвитком територіальної громади як територіальної соціально-економічної системи, сукупність процесів (етапів, кроків) при укладанні (розробленні) Стратегії, а також прикладні методика та техніки, які застосовуються в тому чи іншому процесі.

У рамках розроблення Стратегії розвитку громади на практиці метод стратегічного управління застосовується через логічно несуперечливу послідовність процесів або кроків, які відображає наступна схема:

Рис. 1. Схема процесу розробки Стратегії

Як і кожен інший документ, Стратегія має ієрархічну природу, тобто, вона складається із цілей, нижчі з яких підпорядковані вищим і перебувають у системних взаємозв'язках між собою. Подана нижче схема показує цю систему цілей Стратегії:

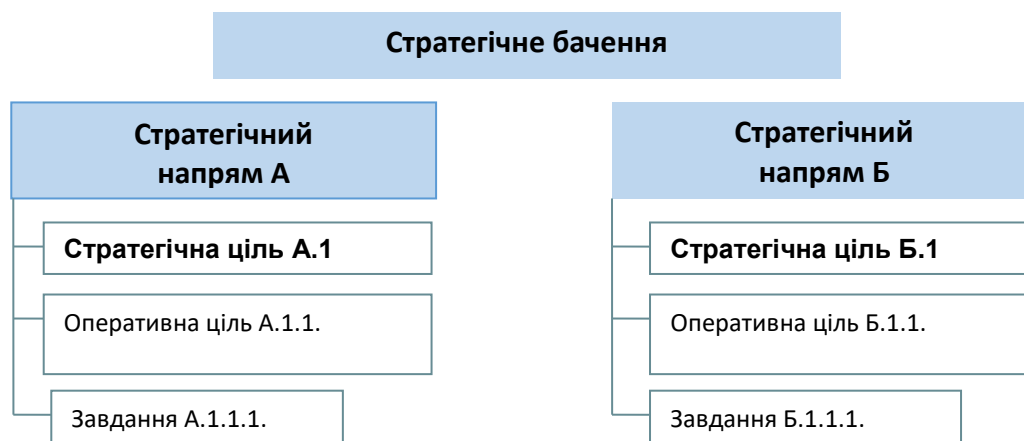

Рис. 2. Схема побудови Стратегії

Методологія підготовки та впровадження Стратегії ґрунтується на припущенні, що її впровадження відбудеться лише за умов об'єднання зусиль виконавців заходів та всіх зацікавлених сторін. У результаті цієї роботи будуть досягнуті визначені цілі, реалізовані спільні проекти, які в цілому забезпечуватимуть сталий розвиток громади.

Документ має модульний характер – окремі його напрями є самодостатніми, автономними, сформованими в розрахунку на подальше впровадження через реалізацію проектів, кожен із яких є окремим елементом впровадження Стратегії, але впливатиме на загальний результат. При потребі, документ може бути доповнений іншими напрямками розвитку, які в подальшому громада визначить як ключові.

Стратегія ґрунтується на інших документах стратегічного характеру, зокрема, місцевих цільових програмах, які вже прийняті міською радою і впроваджуються її виконавчими органами. Основні положення Стратегії мають враховуватися при розробці щорічних та середньострокових Програм економічного й соціального розвитку громади, галузевих та цільових програм розвитку.

Залучення широкого кола громадян до створення Стратегії розвитку громади дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому всіх активних та зацікавлених представників громади. Розроблена таким чином Стратегія відображає інтереси усіх громадян, а тому сприймається громадою як «своя». Створена разом з громадою Стратегія незалежно від особистісних якостей керівників або політичної ситуації спрямовується на покращення стандартів життя, зміцнення місцевої економіки та системи надання послуг.

Розпорядженням Голови Бориславської міської ради від 15.07.2021 р. № 188-р. була сформована Робоча група з підготовки Стратегії розвитку Бориславської територіальної громади на 2022- 2027 роки. Усього в ході процесу розробки в засіданнях Робочої групи взяло участь 44 активних мешканців:

Яворський Ігор	– міський голова, голова робочої групи;
Солоненко Світлана	– заступник міського голови, заступник голови робочої групи;
Рязанова Ірина	– головний спеціаліст відділу розвитку міста, секретар робочої групи;

Члени робочої групи:

Химин Юрій	– секретар міської ради;
Садлівський Роман	– перший заступник міського голови;
Гарасимів Роксоляна	– заступник міського голови;
Качмарчик Елла	– начальник відділу освіти міської ради;
Петрів Юрій	– начальник фінансового управління міської ради;
Балабанська Оксана	– начальник відділу розвитку міста міської ради;
Попель Лев	– начальник відділу економіки та торгівлі міської ради;
Цайтлер Мирон	– директор КНП „Бориславський центр екології, туризму та сталого розвитку”, ГО „Центр екології, туризму та сталого розвитку”;
Прідун Володимир	– начальник відділу оборонної роботи, цивільного захисту та охорони довкілля;
Романюк Ігор	– начальник відділу рекреації та туризму КНП „Бориславський центр екології, туризму та сталого розвитку” (за згодою);
Рахель Володимир	– в.о. начальника управління культури, молоді, фізичної культури та спорту міської ради;
Левицький Олег	– начальник управління житлово-комунального господарства та енергозбереження міської ради;
Головчак Віталій	– директор КНП „ЦМЛ м.Борислава” Бориславської міської ради;
Буцяк Юліан	– заступник директора з економічних питань КНП „ЦМЛ м. Борислава” Бориславської міської ради;
Баумкетнер Тарас	– начальник відділу архітектури та містобудування управління комунальної власності, земельних відносин та архітектури міської ради;
Кіндерис Андрій	– менеджер НГВУ „Бориславнафтогаз” (за згодою);
Спас Андрій	– директор Історико-краєзнавчого музею м.Борислава, депутат міської ради.
Лисик Андрій	– староста с. Попелі;
Паращак Богдан	– староста с. Ясениця-Сільна;
Блюм Михайло	– староста с. Уріж, с.Винники, с.Мокряни, с.Підмонастирок;
Цибенко Галина	– начальник Бориславського міського центру зайнятості (за згодою);
Кікіс Роман	– начальник відділу комунального майна управління комунальної власності, земельних відносин та архітектури міської ради;

Коновалова Світлана	–начальник відділу прийняття заяв та документів управління праці та соціального захисту населення міської ради;
Михаць Ігор	– депутат міської ради;
Зелінський Руслан	– депутат міської ради;
Тарновецький Ігор	– депутат міської ради;
Мицак Віталій	–депутат міської ради, співзасновник ГК „Буковиця”;
Андросов Андрій	– депутат міської ради;
Герман Дмитро	– депутат міської ради;
Ревкевич Віктор	– фізична особа-підприємець (за згодою);
Савчак Олег	– фізична особа-підприємець (за згодою);
Мальгівський Володимир	– фізична особа-підприємець (за згодою);
Кришталь Володимир	– Бориславська міська ГО „Асоціація роботодавців м.Борислава”; фізична особа-підприємець (за згодою); – представник духовенства церкви св. Анни (за згодою);
Василів Павло	– голова регіонального товариства культури польської в Бориславі (за згодою);
Силантьєв Сергій	– ГО „Спілка Воїнів АТО м.Борислава”, директор КНП „Бориславський міський парк культури та відпочинку”;
Саган Ігор	– менеджер з туризму КНП „Бориславський міський парк культури і відпочинку”;
Копичин Наталія	– фізична особа-підприємець (за згодою);
Котельников Ростислав	– директор Урізького навчально-виховного комплексу „Загальноосвітній навчальний заклад I-III ст. –дошкільний навчальний заклад” Дрогобицького району Львівської області;
Калюжна Лідія	– директор Урізького навчально-виховного комплексу „Загальноосвітній навчальний заклад I-III ст. –дошкільний навчальний заклад” Дрогобицького району Львівської області;
Тупичак Віра	– заступник директора з виховної роботи Попелівського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітній навчальний заклад I-III ст.- дошкільний навчальний заклад” Дрогобицького району Львівської області (за згодою);
Попель Леся	– директор Ясенице-Сільнянського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітній навчальний заклад I-II ст. - дошкільний навчальний заклад" Дрогобицького району Львівської області, депутат міської ради.

Методологічний супровід процесу розроблення Стратегії здійснював консультант АМР «Ради Львівщини» Олександр Волошинський.

З початку червня по серпень 2021 року проходила аналітична робота зі збору даних та формування Профілю Бориславської міської територіальної громади.

17 серпня 2021 року у залі засідань Бориславської міської ради відбулося перше засідання Робочої групи, під час якого РГ відбулося:

- презентація результатів опитування підприємців та мешканців Бориславської громади;

- презентація та обговорення результатів соціально-економічного аналізу Бориславської громади;
- формулювання та обговорення прогнозів та сценаріїв розвитку громади;
- формулювання Стратегічного бачення розвитку території громади;

На основі напрацювань засідання Робочої групи був розроблений проект SWOT-матриці – проведений аналіз взаємозв'язків факторів SWOT через матрицю SWOT/TOWS та підготовлені базові аналітичні висновки щодо порівняльних переваг, викликів та ризиків розвитку Бориславської громади.

30 серпня 2021 року у залі засідань Бориславської міської ради відбулося друге засідання Робочої групи, під час якого РГ відбулося:

- Презентація попередніх напрацювань;
- формулювання SWOT-аналізу – ідентифікація факторів SWOT.
- Формулювання пропозицій до структури стратегічних цілей (пріоритетів);

17 вересня 2021 року у залі засідань Бориславської міської ради відбулося третє засідання Робочої групи, під час якого РГ відбулося:

- ідентифікація першої версії структури цілей Стратегії.
- затверджено для поширення зацікавлених сторін оголошення про підготовку технічних завдань на проекти розвитку, які відповідають завданням Стратегії.

Упродовж вересня-листопада 2021 р. відбувалася підготовка технічних завдань на проекти розвитку, які відповідають завданням Стратегії. Усього за цей період зацікавленими в розвитку громади, представниками місцевого самоврядування, місцевих органів державної влади, бізнесу, громадських організацій було підготовлено більше 50 ідей на проекти місцевого розвитку.

В онлайн режимі відбулось засідання експертних груп з оцінювання і відбору проектних ідей до Плану заходів з реалізації Стратегії у 2022-2024 рр.

Усі засідання Робочої групи проводились у відкритому режимі, тому всі бажаючі мали можливість брати участь в розробці Стратегії. Процес розроблення Стратегії постійно висвітлювався у місцевих та регіональних ЗМІ.

2. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ ТА РЕГІОНУ

2.1. Коротка характеристика громади

Бориславська міська територіальна громада була утворена в червні 2020 року. Вона об'єднала сім населених пунктів, де офіційно проживають понад 39 тис. осіб. Центр громади – місто Борислав. Кількість рад, що об'єдналися: 4; площа територіальної громади: 159.2 км²

До складу громади входять наступні населені пункти: місто Борислав, село Попелі, село Ясениця-Сільна, село Уріж, село Винники, село Мокряни, село Підмонастирок.

- Борислав – промислове місто з чисельністю населення до 50 тисяч чол. і, відповідно, підпадає під категорію населених пунктів, яким надано статус малих міст. За своєю площею місто Борислав займає друге, після обласного центру, місце у Львівській області. Розкиданість Борислава відразу ж ставить його у невигідне становище у порівнянні з іншими містами області. Велика протяжність шляхів у місті, протяжність водопровідних мереж, протяжність міської тепломережі, необхідність освітлення значних за протяжністю транспортних комунікацій суттєво впливає на розміри загальноміських видатків.

Основною галуззю промисловості міста є нафтогазовидобуток. Видобуванням нафти і газу зайняті, в основному, структурні підрозділи ПАТ «Укрнафта». В місті також розвинута переробна промисловість.

У 2020 році промислові підприємства міста реалізували промислової продукції (товарів, послуг) на 1391,2 млн.грн (1,3% від загальнообласного показника). На нафтогазовидобувну галузь припадає 84 % від загальної реалізації промислової продукції по місту. Підприємствам переробної промисловості належало 11,8% усієї реалізованої продукції, з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря - 2,2%, з водопостачання, каналізації, поводження з відходами – 1,4%.

Обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу становив 39,5 тис.грн.

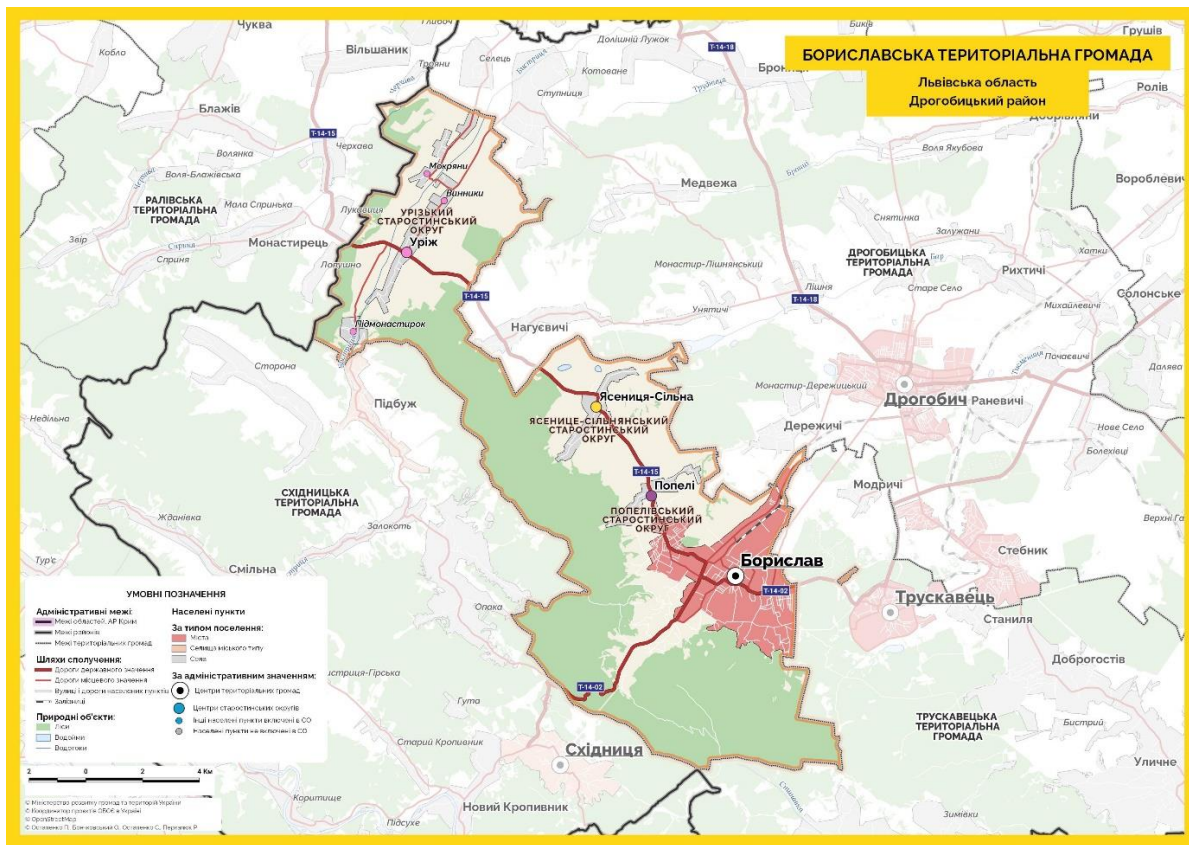

Рис. 3. Карта-схема Бориславської громади

Таблиця 1 . Порівняння громади, району, області

Регіони	Площа, км ²	Площа у % до загальної площі/району/області	Населення	Населення у % до загального населення/району/області	Густота населення
Громада	159,2	0.73	39614	53,5 / 1.59	247,12
Район	1206	5.52	74060	100,0 / 2,97	61,4
Область	21831	100.0	2493714	100,0	114.4

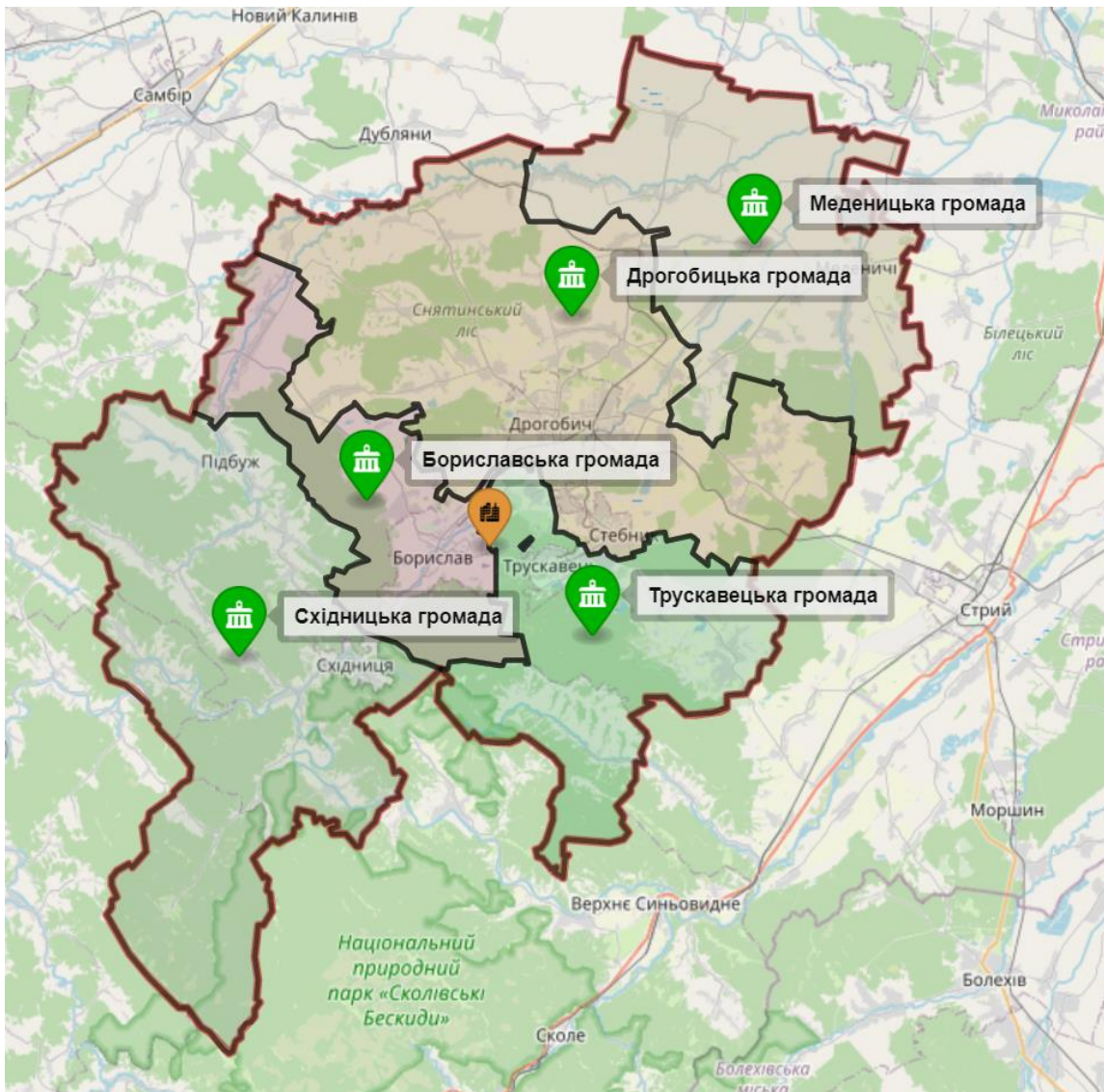

Рис. 4. Карта-схема Бориславської та сусідніх громад

Історичний розвиток Борислава пов'язаний з особливостями його географічного розташування та природними ресурсами – нафта, озокерит, газ, кухонна сіль, мінеральні води, лісові ресурси.

Згідно з археологічними дослідженнями заселення й початок освоєння людиною Карпат мали місце ще в часи мезоліту (XI-VII тис. до Р.Х.). Тому, ймовірно, в річкових долинах Тисмениці на території сучасного Борислава існували мезолітні стоянки. Вода і деревина, виположені схили, м'який клімат сприяли розвитку побуту, сільського господарства й ремісництва. Ще й сьогодні найбільша концентрація старої забудови спостерігається уздовж Тисмениці та її приток Лошані, Раточини, Понерлянки.

Відомо про існування поселень безпосередньо на р. Тисмениці у період III-II тис. до Р.Х. Люди займали незначні округлі підвищення або пологі схили біля річкових долин. Очевидно, що такі перші поселення могли виникати поблизу річки Тисмениці та її приток у районах Губич, Тустанович, Бані, на території сучасного центру Борислава. Місцевий топонім «Луки» біля русла Тисмениці у районі вулиць Володимира Великого та 600-річчя Борислава є свідченням існування лучних фітоценозів, де також, імовірно, могли розташовуватися давні поселення.

Є відомості про існування у XII-X ст. до Р.Х. поселень у місцях виходу на поверхню соляної ропи, що для Борислава може також бути правдоподібним.

В епоху середньовіччя Дрогобиччина стає центром постачання солі у різні краї. Через Борислав пролягали торгові «соляні шляхи» з Дрогобича, Ясениці-Сільної, Бані-Котівської на Закарпаття через Тустановичі на Урич (митна фортеця Тустань). Солевидобувна промисловість потребувала багато деревини для будівельних конструкцій підприємств, а також власне процесу солеваріння. Солеварня на Бані Котівській була однією з найбільших у Галичині разом із Дрогобицькою та Старосільською. Об'єми готової солі на Бані Котівській опосередковано свідчать про велику кількість дров для її виварювання – 5 839 бочок солі у 1558 році та 8 325 бочок у 1565 році. Продукція тустановицької солеварні у пік її розвитку становила близько 5000 бочок у рік. За 6 місяців 1558 року через Борислав пройшло 1027 коней, навантажених сіллю.

Також у цей період розвиваються кузні, металоплавильні та деревообробні підприємства, на яких використовували величезні об'єми деревини. Зростає потреба у залізних та дерев'яних знаряддях праці для побуту, промисловості, тваринництва, рільництва, сакральної сфери. У документі державної фінансової комісії 1558 року при інвентаризації Самбірських соляних жуп згадуються села Борислав і Мразниця: «...тут, давніше вирубували дерева так довго, що ліси повністю спорожніли...».

Після появи на Русі християнства (988 рік) виникають монастирі й укріплені поселення – городища. Рельєф і ландшафти території Борислава добре підходили для їх заснування. Є історичні відомості про існування тут монастиря та кількох городищ (імовірно, на території теперішніх мікрорайонів Мразниця, Гукова Гора, в урочищі Городище). Вони стають осередками розвитку поселення. Щоразу зростає потреба очищених від лісу територій для рільництва, пасовищ, заготівлі сіна. Тваринництво у цей період було ефективною галуззю, а худобу, вирощену на високопродуктивних пасовищах в околицях Борислава, продавали в Угорщину, Моравію, Сілезію.

Упродовж середньовічного періоду та Нового часу зростає дослідницький та економічний інтерес до нафти, яка самочинно виходила на поверхню. Також на нафту натрапляли під час викопування соляних криниць, оскільки родовища солі й нафти у Бориславі «накладаються».

Власне багаті поклади нафти і озокериту спричинили найбільший розвиток Борислава упродовж XIX–XX століть. Це епоха найпотужнішого промислового розвитку регіону, його урбанізації та максимального освоєння бориславської екосистеми унаслідок нафтогазо- й озокеритовидобутку, а також діяльності підприємств різних галузей Дрогобицько-Бориславського промислового вузла після Другої світової війни. Із другої половини XX століття Борислав стає потужним виробничим вузлом та центром нафтопромислового району, який включає нові нафтові родовища карпатської частини Львівської області. Відкриваються підприємства різних галузей промисловості, розширюються території промислового освоєння, створюються нові робочі місця, які заповнюються людьми з навколишніх сіл. Споруджується вся сучасна висотна забудова центральної частини Борислава, вулиць Трускавецька, Коваліва, В.Великого, 600-річчя Борислава.

З історії Бориславської нафти. Бориславська нафта відома з незапам'ятних часів. Можна із впевненістю стверджувати, що вона тут постійно самочинно виходила на поверхню. На це вказує особлива тектоніка Борислава у геологічній структурі якого численні тріщини та розломи, які і були каналами безперешкодної міграції вуглеводнів на поверхню.

Підтвердженням цього також є поверхневі поклади озокериту, які накопичувалися у пустотах тріщин та розломів.

Відомо, що в епоху пізнього середньовіччя в Бориславі викопували нафтові ями. Дослідник О. Микулич наводить численні дані про нафтовий промисел у період з XIII–XVIII століть і широке застосування нафти у медичних цілях, для господарських потреб – консервації предметів, будівництві, обробки шкіри, змащуванні коліс млинів, освітлення, але найчастіше для змащування осей у возах. Нафту добували з неглибоких ям, заповнених водою, на поверхню якої вона постійно спливала.

Є відомості про те, що в Бориславі виливи нафти були відомі ще у XVII – XVIII століттях на тодішньому громадському пасовищі «Дучки», розташованому майже в центрі нинішнього міста (сьогодні вул. В. Чорновола). Саме на цьому пасовищі в середині XIX століття з'являються перші нафтові та озокеритові промисли. Через територію колишнього пасовища протікає струмок Ропний, назва якого згадується у 1820 році у ґрунтовій метриці Борислава, що також підтверджує нафтопрояви на цьому місці в далекому минулому (*«ропа» – староукраїнська і польська назва нафти*).

Відомості про більш широке застосування нафти в Галичині датуються початком XIX століття, що, власне, відкриває нову сторінку історії Борислава, який згодом стане одним із найпотужніших центрів нафтовидобутку у світі.

1853 рік вважається відправною точкою нової нафтової історії Борислава. Винайдення технології переробки нафти та розробка газової лампи зумовлює стрімкий попит на «чорне золото» та інтенсивний нафтовидобуток шахтним способом.

Під час добування нафти у 1855-му році у тих же шахтах знаходять ще один мінерал нафтового походження – озокерит. Його також починають використовувати для освітлення приміщень, однак домінуючою і дорожчою на ринку є нафта. З 1862 році з озокериту навчилися отримувати парафін, попит на якого стрімко зростає. З 1870 року ситуація змінюється навпаки – озокерит стає дорожчим за нафту у зв'язку із винайденням технології його очищення і отриманням з нього нового продукту – церезину. Церезин є подібним до бджолиного воску, ставши сировиною для виготовлення свічок, яких у безмежній кількості потребувала православна і католицька церкви. Добова продуктивність роботи шахт і неглибоких ручних свердловин становила всього 140 і рідко досягала 230 кг нафти. Бурхливий етап нафтовидобутку шляхом викопування шахт-колодязів і ручних свердловин продовжувався близько 30 років і завершився у 90-ті роки XIX сторіччя (це т. зв. перший нафтовий промисел в історії бориславського нафтовидобутку).

На зміну першому прийшов другий нафтовий промисел, що розпочався у 1893 році, коли за допомогою нових методів та потужної техніки проводили уже механічне буріння з машинним приводом на більші глибини (викопування шахт-колодязів відійшло у минуле).

Найбільше визнання нафтового Борислава пов'язане зі свердловиною «Ойл Сіті» (з англ. – «Нафтове місто»), яка у 1908 та 1909 рр. стала відомою на весь світ. У 1909 році завдяки «Ойл Сіті» та ще кільком свердловинам, які відкрили продуктивний горизонт (Бориславський пісковик), у місті було досягнуто найбільшого нафтовидобутку за всю його історію – 1 964 590 т із 631 свердловини в усьому нафтовому районі, що становило п'ять відсотків світового видобутку цієї продукції. Щоденно в цей час із залізничної станції Борислава відправляли кілька поїздів із нафтою. Проте, у наступні три роки видобуток зменшувався на 300 тис. т/рік і у 1912 р. становив 1053,3 тис. т при збільшенні кількості діючих свердловин до 732.

Події Першої світової війни, безперечно істотно вплинули на нафтові промисли у Бориславі. На початку воєнних дій видобуток нафти різко зменшився (643,9 тис. т у 1915 році), оскільки багато іноземних фірм, які до цього господарювали на промислах, припинили свою діяльність. Також велика повінь у квітні 1915 року завдала значних збитків нафтопромислу. Під кінець Першої світової війни нафтовидобуток у Бориславі стабілізувався.

На початку ХХ століття пробують знаходити застосування бориславського газу, а невдовзі це відкриває ще одну сторінку. Борислав стає відомим продуцентом газу, який переробляють за допомогою компресорних установок. На свердловинах починають організовувати його промисловий видобуток. Починаючи з 1919 року у Бориславі відкриваються один за одним газопереробні заводи компресорного типу. Через 20 років їх налічувалося уже вісім і всі вони входили в акційну спілку «Газоліна», яка після радянської націоналізації перейменована на «Об'єднання газолінових заводів».

Бориславський газ знаходить широке застосування. Він використовується для приготування їжі, роботи котелень, технологічних процесів підготовки та переробки нафти. У 1922 році побудовано першу в Європі електростанцію, що працювала на газі і забезпечувала електрикою весь регіон.

Від 1919 до 1939 рр. Борислав, як і вся Галичина, опинився у складі Польщі. Місто і надалі залишалося великим центром нафтовидобутку в Європі. У цей період інтенсивно освоюються нові нафтоносні ділянки (зокрема у нарядку Мразниці); кількість діючих нафтових свердловин збільшується із 690 у 1919 році до 1150 у 1939 році. У Бориславі запрацювали гірничі школи, було створено Карпатський геологічний науково-дослідний інститут. Бориславські нафта й газ відіграли вагомий роль у піднесенні економіки Польської держави: за цей період видобуто понад 10 млн т нафти й понад 5 млрд м³ газу.

Прихід радянської влади в Західну Україну у 1939 році вніс радикальні зміни в роботу нафтопромислу Борислава, особливо вплинула на нього націоналізація приватної власності всіх компаній, яких у Бориславі перед Другою світовою війною працювало понад 300. Після закінчення Другої світової війни почалися масштабні геолого-пошукові роботи з метою відкриття більш глибоких покладів нафти. У результаті було знайдено досить потужний поклад Бориславського піднасуву. Бориславське нафтове родовище продовжувало інтенсивно розроблятися й експлуатуватися до 1960-х років, хоч об'єми нафтовидобутку щоразу неухильно зменшувалися. Цей факт був спричинений нераціональною, часто хижацькою експлуатацією Бориславського родовища, яка проводилася з початку ХХ століття без збереження газового режиму у нафтових пластах. Унаслідок їх розгерметизування у надрах Борислава залишилося більше двох третин балансових кількостей нафти, яку практично неможливо видобути. Після 60-х років минулого століття у зв'язку з виснаженням Бориславського родовища геолого-пошукові роботи проводяться в околицях міста, де відкриваються нові нафтові родовища. Промислова зона «Бориславське родовище» замінюється більш широким поняттям «родовища Бориславського нафтопромислового району». У подальші роки й аж до сьогодні на старому родовищі в Бориславі проводиться лише експлуатація старих свердловин (близько 350), дебіт яких є надзвичайно низьким.

Сьогодні на Бориславському родовищі, яке вкрай виснажене, завершується пізня стадія розробки. Ступінь вироблення запасів нафти перевищує 90%. Разом із виснаженням покладів збільшується обводнення свердловин, що досягло 87,4%. Крім цього існують значні технічні труднощі з видобутком нафти, спричинені великим фондом старих

свердловин. Свердловини Бориславського родовища експлуатуються з перевищенням визначеного терміну у кілька разів. Більшість із них малодобітні і працюють в періодичному режимі. І хоча в покладах Глибинної складки міститься ще багато нафти, яку необхідно відбирати з метою зниження техногенного навантаження, проте цей процес є надто проблематичний, оскільки довготривала експлуатація родовища призвела до незадовільного технічного стану діючих свердловин (більшість свердловин закинуті без будь-якої ліквідації, а ті, що ліквідовані наявними методами, не забезпечують необхідної герметизації).

На території Бориславської МТГ зареєстровані понад 100 громадських організацій. Серед них найбільш активними є громадські організації національно-патріотичного, історичного, екологічного, спортивного, етно-культурних напрямів діяльності. Вплив ГО на громадську думку є незначним. Залучення коштів через проектну діяльність здійснювали «Станиця Борислав Пласту», «Товариство охорони пам'яток історії та культури», громадські територіальні комітети мікрорайонів міста. Для Бориславської ТГ характерна висока релігійність населення. На її території 25 релігійних християнських громад. Їх вплив на громадську думку є високим. Серед ЗМІ – Часопис «Нафтовик Борислав» та «Радіо-Слово». Бориславу присвячені понад 10 сторінок соціальної мережі Facebook.

Для порівняння Бориславської громади обрали сусідні громади Дрогобицького району, а також передгірську Сяноцьку громаду Республіки Польща, яка має нафтовидобуток та мінеральні води на своїй території.

Таблиця 2. Порівняння з громадами-конкурентами

Показники	2020				
	Бориславська Громада	Громада - конкурент 1 (Дрогобицька ТГ)	Громада - конкурент 2 (Трускавецька ТГ)	Громада - конкурент 3 (Східницька ТГ)	Гміна Сянок (Польща)
Територія, км ²	160.3	416,8	212,9	416,2	231,7
Населення, осіб	39614	123303	40033	16536	18280
Зареєстровані безробітні, осіб	2091	*	*	*	820
Середня заробітна плата, грн	9466	9232	5307	*	4160 злотих 26600 грн
Власні доходи на 1 мешканця, грн	1198.3	841,6	1145.7	651.4	5136 злотих 32870 грн

**дані відсутні*

В порівнянні з іншими сусідніми громадами Бориславська є найменшою за територією, водночас з найбільшою заробітною платою серед українських громад та найбільшим доходом бюджету на 1 мешканця. Якщо ж порівнювати з подібною до Бориславської за профілем економіки Сяноцькою громадою з Республіки Польща, то середня зарплата в 2,8 разів менша ніж в польській громаді, а власних доходів на душу населення майже в 30 менше ніж в Польщі.

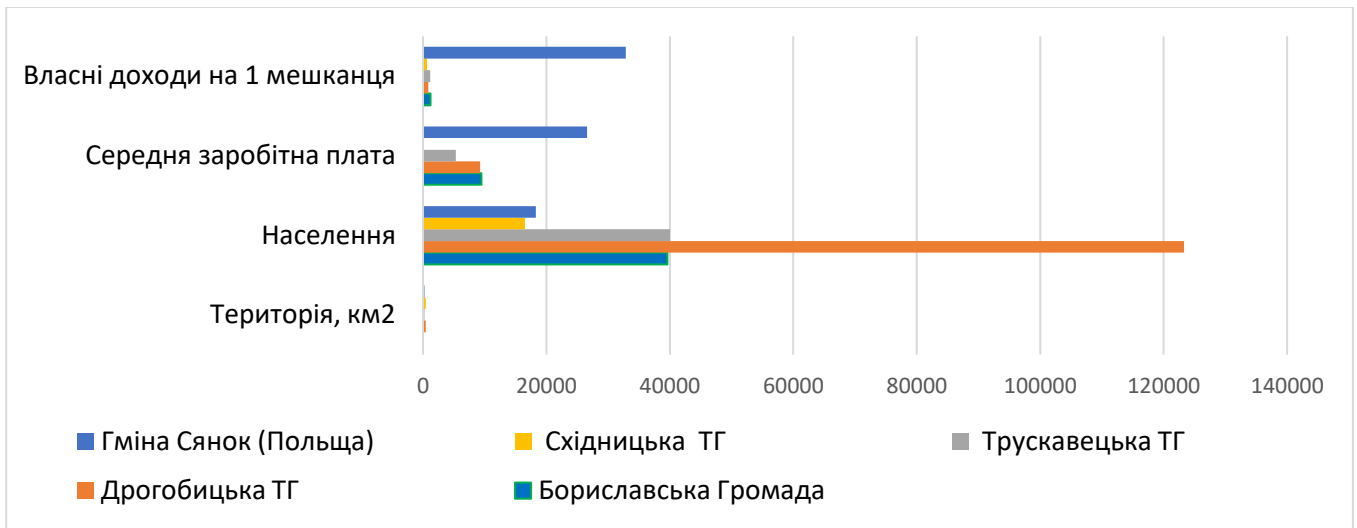

Рис. 5. Порівняння з громадами-конкурентами

За населенням громада є порівняно великою, хоча існує як і у більшості громад України тенденція до зменшення населення як за рахунок зменшення народжуваності так і за рахунок міграції.

Таблиця 3. Кількість населення, осіб

Території	2019
м.Борислав*	35465
с.Попелі	2600
с.Ясениця Сільна	1400
с.Уріж	1180
с.Мокряни	370
с.Винники	780
с.Підмонастирок	185

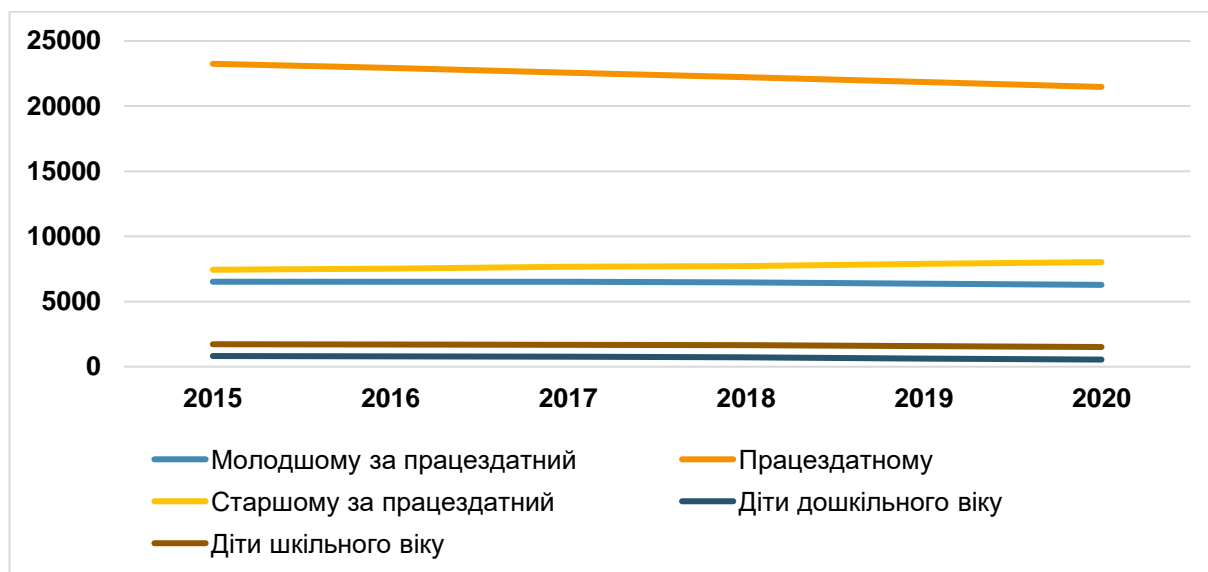
*дані наведені з урахуванням кількості населення смт.Східниця

Таблиця 4. Природний та міграційний рух населення, осіб

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Народжені	403	375	367	287	271	288
Померлі	525	517	534	496	499	523
Природний приріст	-122	-142	-167	-209	-228	-235
Прибулі	395	427	333	496	398	248
Вибулі	522	499	500	605	486	306
Сальдо міграції	-127	-72	-167	-109	-88	-58
Загальне збільшення (зменшення)	-249	-214	-334	-318	-316	-293

Таблиця 5.Розподіл населення за віком, осіб (на початок року)

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Населення у віці: (Борислав)						
Молодшому за працездатний	6524	6517	6519	6464	6369	6283
Працездатному	23249	22921	22571	22220	21843	21474
Старшому за працездатний	7444	7530	7664	7736	7890	8029
Діти дошкільного віку	821	800	761	723	628	547
Діти шкільного віку	1724	1709	1670	1659	1575	1512

Розподіл населення за віком, осіб

Транспортна мережа.

Загальна довжина міських автобусних маршрутів по місту складає 66,7 км. На початку 2021 року продовжено маршрути 1, 1 «а» та 6 до с.Попелі. Протяжність маршрутів в територіальній громаді (за межами Борислава) становить 23 км. В зв'язку зі створенням міської територіальної громади необхідно розробити та затвердити нові схеми та графіки руху автобусних маршрутів загального користування, а також внести зміни у схеми маршрутів транзитного пасажирського транспорту Станом на початок 2021 року щоденно на міських маршрутах загального користування працюють 13 автобусів. Перевезення пасажирів на міських маршрутних автобусах загального користування здійснює перевізник ПП «Галич-Авто». На всі міські маршрути виконавчим комітетом міської ради затверджено схеми та графіки руху, а також тариф на послуги з перевезення пасажирів автомобільним транспортом на маршрутах загального користування у м. Бориславі.

Для покращення якості пасажирських перевезень необхідно змінити вимоги до перевізників щодо забезпечення автобусних маршрутів транспортними засобами середньої та великої місткості.

Транспортне сполучення забезпечено з обласним центром (м.Львів), районним центром (м.Дрогобич) та з сусідніми населеними пунктами.

Час доїзду :

- до Львова – 2 год 20хв
- до Дрогобича – 25 хв
- до Трускавця – 25 хв
- до Східниці - 20 хв
- до Самбора - 1 год
- до Стебника – 45 хв
- до с.Попелі - 10 хв
- до с.Ясениця Сільна -20 хв
- до с.Уріж - 30 хв

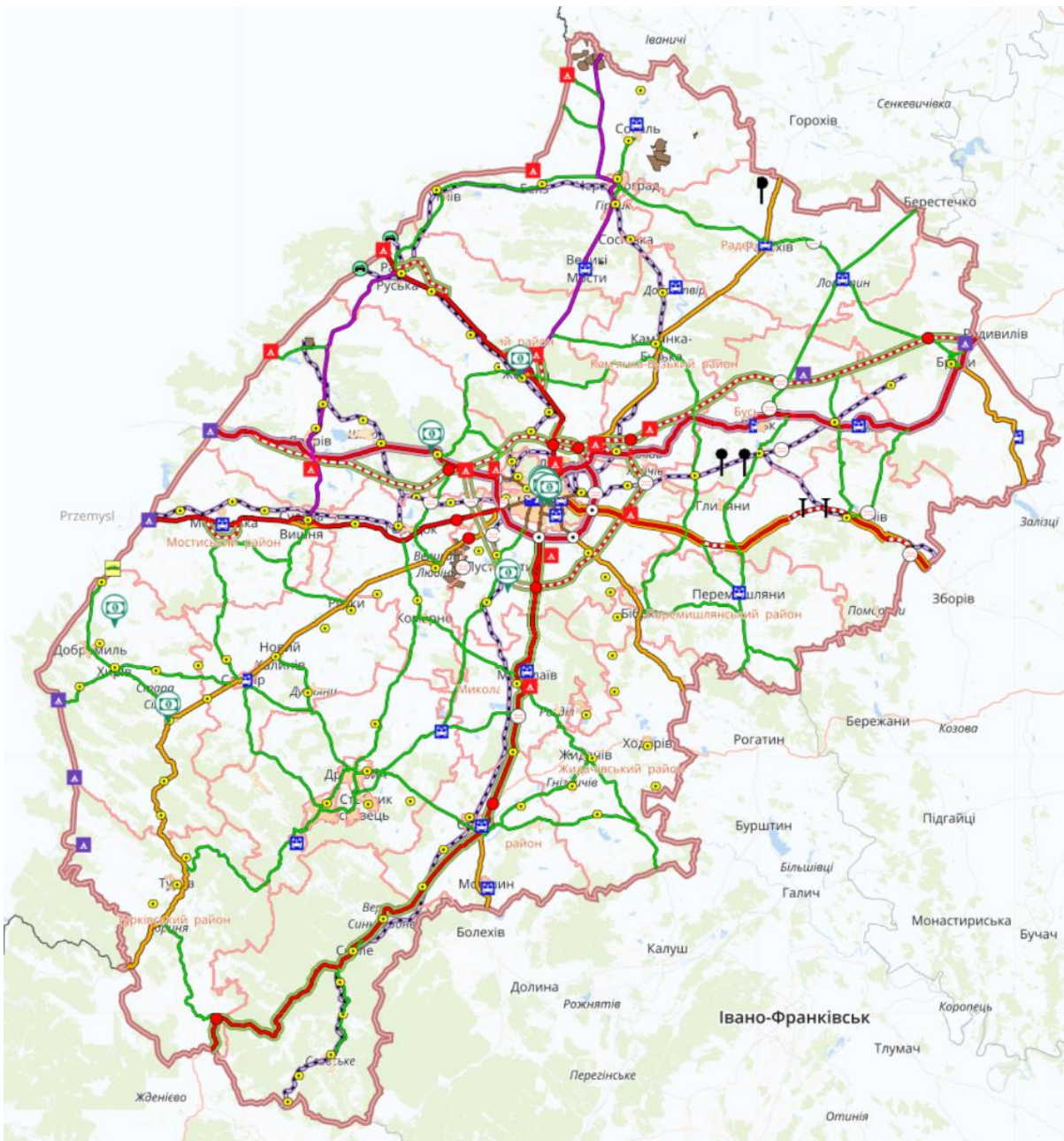

Рис. 6. Схема транспортних зв'язків Львівської області

Стратегія розвитку Бориславської міської територіальної громади на 2022- 2027 роки

Як видно з рисунку, що розміщений вище, Бориславська громада знаходиться на відстані 40-50 км від основних магістралей як дорожніх так і залізничних. Це має вплив на розміщення інвестиційних проєктів

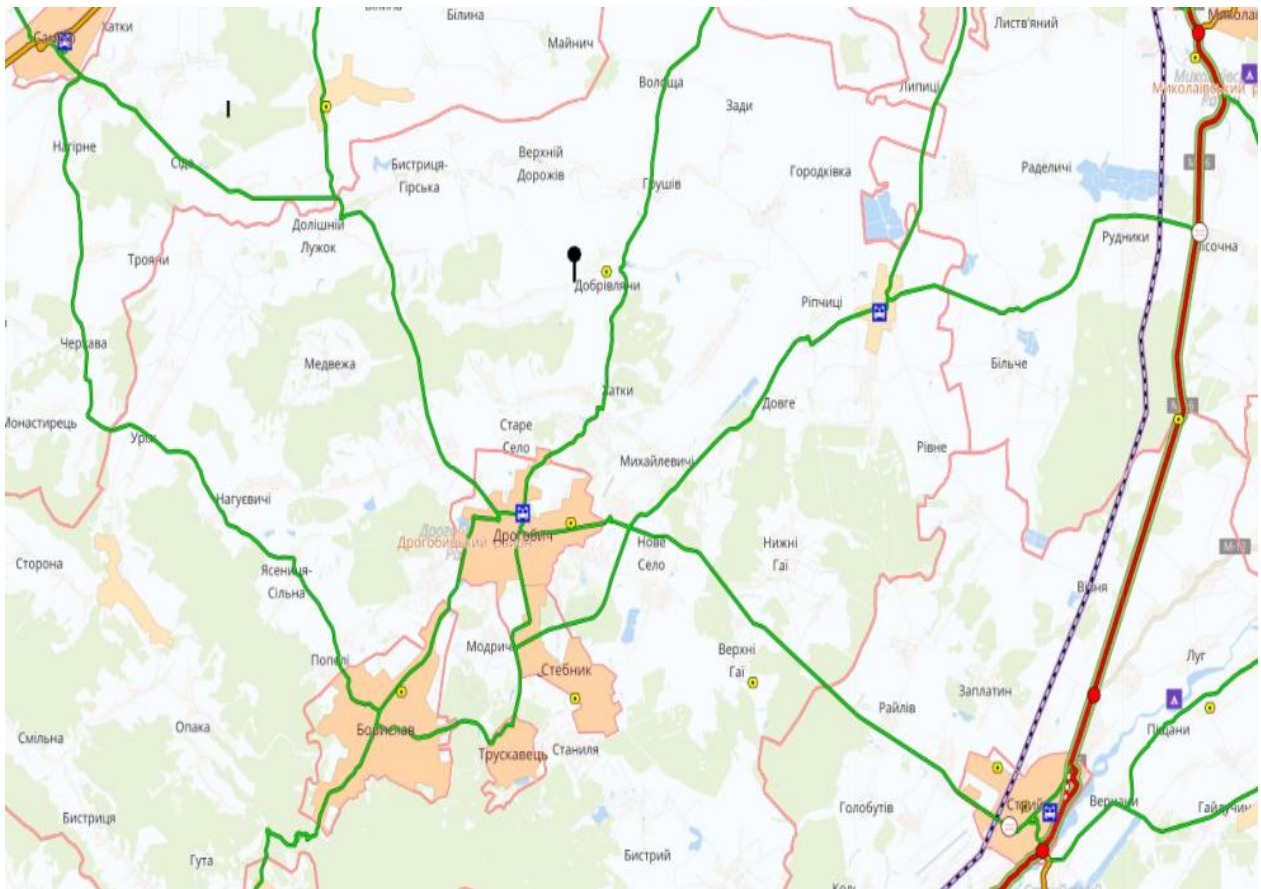

Рис. 7. Схема транспортних зв'язків Бориславської громади

Усі населені пункти громади забезпечені доступом до інтернету. Провайдери інтернету: «Укртелеком», Wenet, Uarnet, Network. Всі провайдери забезпечують оптоволоконні лінії зв'язку.

2.2. Коротка характеристика Львівської області

Львівська область — адміністративно-територіальна одиниця на заході України. Є однією з трьох областей історично-культурного регіону Галичина Львівська область є однією з найрозвиненіших областей країни в економічному, туристичному, культурному та наукових галузях. Область є прикордонним регіоном, що знаходиться на заході України і межує з Республікою Польща (довжина кордону 258 км). На півночі і північному сході область межує з Волинською і Рівненською областями, на сході і південному сході – з Тернопільською й Івано-Франківською областями, на півдні – із Закарпатською областю. Область вигідно розташована на перехресті міжнародних транспортних, економічних, торговельних та культурних шляхів, що сприяє розвитку і поглибленню міждержавного співробітництва, відводить важливу роль регіону в інтеграції України в європейській структурі.

Львівська область утворена 27 листопада 1939 року після анексії територій східної Польщі Радянським Союзом. За адміністративно-територіальним поділом включає в себе 7 районів: Львівський, Дрогобицький, Червоноградський, Стрийський, Самбірський, Золочівський, та Яворівський райони, що об'єднують 73 територіальні громади. Загальна площа території області становить 21,8 тис.км² (3,61% території України) і є однією з найбільш густонаселених областей України. На території області знаходиться майже 2000 населених пунктів (найвищий показник серед областей України).

Географічно Львівщина є прикордонним регіоном, який на заході безпосередньо межує із Республікою Польща (довжина кордону 258 км).

На півночі і північному сході область межує з Волинською і Рівненською областями, на заході і південному сході – з Тернопільською й Івано-Франківською областями, на півдні – із Закарпатською областю.

Область знаходиться на рівні середньої досяжності до найближчих важливих урбаністичних та економічних центрів.

Відстань від м.Львів:

- до столиці м. Києва 541 км;
- до Варшави ~398 км,
- до Бухаресту ~814 км,
- до Будапешту ~ 574 км,
- до Братислави ~779 км,
- до Праги ~ 859 км,
- до Берліну ~ 925 км.

На території області виділяють п'ять природних районів – гірські Карпати на півдні, до них прилягає Передкарпатська височина, Подільська височина (плато) – в центральній частині, Мале Полісся і Волинська височина – на півночі.

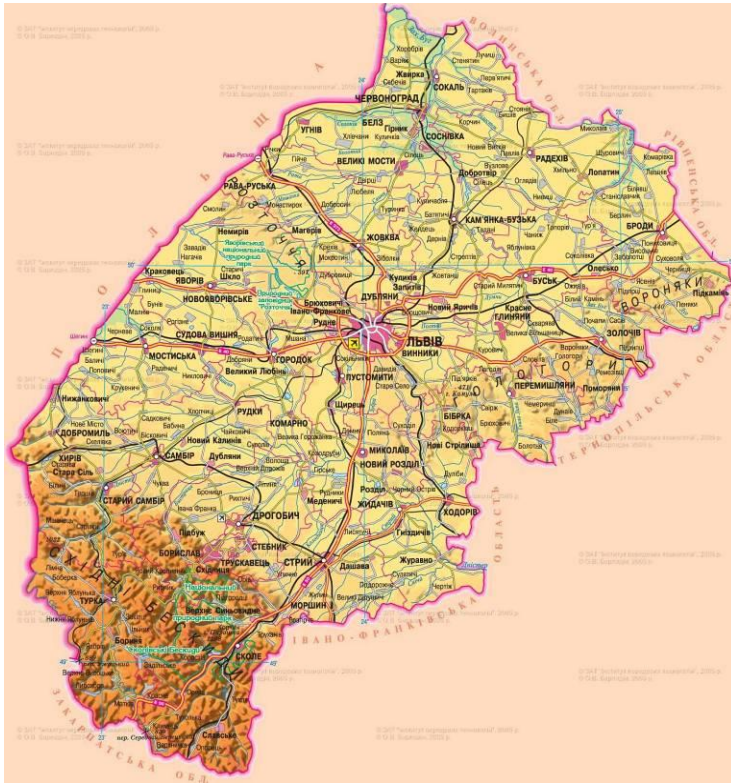

Рис. 8. Фізична карта Львівської області

Карпатські гори в межах Львівської області носять назву Східні Бескиди. Вони складаються з ряду повздовжніх паралельних хребтів з м'якими низькогірними формами рельєфу і простягаються з північного заходу від кордону з Польщею на південний схід до вододілу р.р. Опору і Мізунки. Довжина їх становить 60 км.

Прикарпатська височина на всьому протязі відділена від Східних Бескидів добре вираженим тектонічним уступом, а на сході межує з Подільською височиною. Вона характеризується грядово-горбистим типом рельєфу з загальним нахилом на північний схід – від Карпат до долини р. Дністер.

Подільська височина – це припіднята рівнина, через яку проходять вододіли між ріками басейнів Сяну, Західного Бугу, Прип'яті і Дністра.

Львівська область забезпечена розвиненою мережею транспортних комунікацій, ділянки яких проходять за напрямками міжнародних європейських доріг, сприяють пропуску транзитних транспортних потоків через регіон, що обумовлює його стратегічне значення у розвитку економіки країни.

Львівська область обслуговує достатньо розвинутий транспортний комплекс, який є найпотужнішим на заході України. З області достатньо близько до кордону з Республікою Польща, що є важливим для товаровиробників, інвесторів і туристичної діяльності.

Рис. 9. Залізничні та автомобільні міжнародні транспортні коридори, що проходять через Львівську область

Через Львівську область проходять міжнародно комунікації, які з'єднують Україну з Польщею, Румунією, Словаччиною та Угорщиною:

міжнародний Критський транспортний коридор № 9 Гельсінкі – Выборг – Санкт-Петербург – Псков – Москва – Калінінград – Київ – Любашівка/Роздільна – Кишинів – Бухарест – Димитровград Александруполіс;

міжнародний транспортний коридор №5 Венеція-Трієст-Любляна-Будапешт-Ужгород-Львів;

міжнародний транспортний коридор №3 Берлін/Дрезден-Вроцлав-Львів-Київ.

автодороги міжнародного значення (М-06 Київ – Чоп, М-09 Львів – Рава-Руська, М-10 Львів – Краковець, М-11 Львів – Шегині, М-12 Стрий – Тернопіль – Кропивницький – Знам'янка);

автодороги національного значення (Н-02 Львів – Тернопіль, Н-09 Мукачеве – Івано-Франківськ – Рогатин – Львів, Н-10 Стрий – Івано-Франківськ – Чернівці – Мамалига, Н-13 Львів – Самбір – Ужгород, Н-17 Львів – Радехів – Луцьк);

автодороги регіонального значення (Р-15 Ковель – Володимир-Волинський – Червоноград – Жовква, Р-39 Броди – Тернопіль, Р-40 Рава-Руська – Яворів – Судова Вишня);

автодороги територіального значення (16 доріг), які сполучають область і Україну з країнами Центральної, Східної та Південно-східної частини Європи.

Інфраструктура транспортного комплексу складається із споруд та обладнання зовнішнього транспорту (залізничного, автомобільного, повітряного), мережі зовнішніх транспортних артерій, а також внутрішньоміської транспортної системи населених пунктів.

Залізничний, автомобільний і повітряний види транспорту забезпечують вантажні і пасажирські перевезення у всіх видах сполучення – міжнародні, міжрегіональні і внутрішньорегіональні.

Львівська область має розгалужену мережу автомобільних доріг (державного та місцевого значення), яка забезпечує вантажні та пасажирські потоки внутрішньодержавні (України), транзитні транспортні потоки (Європи), та внутрішньообласні.

Територією області проходять ділянки автомобільних транспортних коридорів, які навантажені переважно транспортними потоками з Центральної Європи (коридор №3) та Південної Європи (коридор №5).

Клімат Львівщини помірно-континентальний, з м'якою зимою, зяжкою вологою весною, теплим дощовим літом і відносно сухою теплою осінню. Середня температура січня -5°C , липня від $+18^{\circ}\text{C}$ у центральній частині області та до $+12^{\circ}\text{C}$ в горах. Територія Львівської області належить до зони надмірного зволоження.

Північ області відноситься до зони мішаних лісів, зокрема, Малого Полісся; середня частина — до лісостепу, де виділяються пасма Розточчя, Гологір, Вороняк, Опілля та крайньої західної частини Подільської височини. Далі на південь йдуть карпатські передгір'я та, власне, Карпати. Вони представлені Бескидами. Південний кордон області співпадає з Верховинським Вододільним хребтом. Територією регіону також проходить Головний європейський вододіл басейнів Чорного та Балтійського морів.

Область багата на корисні копалини: природний газ, нафту, вугілля, сірку, торф, озокерит, кухонну та калійну сіль, сировину для виробництва цементу, вапняки, пісок, будівельні та вогнетривкі глини, та ін.. У Львівській області знаходиться південна частина Львівсько-Волинського кам'яновугільного басейну та західні частини Передкарпатської нафтогазоносної області та Передкарпатського сірконосного басейну. Найбільшими промисловими центрами є Червоноградський, Львівський та Бориславсько-Дрогобицько-Стебницький.

Львівська область належить до історично-культурного регіону Галичина зі значною концентрацією пам'яток культури – від Княжої доби до середини ХХ століття. Зокрема на території Львівщини на державному обліку перебуває 8 453 пам'ятки культурної спадщини, а також 5 об'єктів, які включені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Львівщина належить до областей України з найбільшою кількістю замків. Трускавець, Моршин та Східниця є бальнеологічними курортами міжнародного значення. Загалом Карпатські гори, архітектурні ансамблі Львова та Жовкви, замки та інші пам'ятки, на які багата область, створюють значні можливості для туристичного розвитку регіону.

2.3. Економіка громади

Основним напрямком розвитку економіки міста є залучення інвесторів, в т.ч. іноземних, на об'єкти промислових підприємств, що припинили свою роботу, з метою розвитку малого та середнього підприємництва та створення нових робочих місць.

У 2020 році промислові підприємства міста реалізували промислової продукції (товарів, послуг) на 1391,2 млн.грн (1,3% від загальнообласного показника). Підприємствам переробної промисловості належало 11,8% усієї реалізованої продукції, з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря-2,2%, з водопостачання, каналізації, поводження з відходами – 1,4%.

Обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу становив 39,5 тис.грн.

Борислав серед міст обласного значення залишається містом, де обсяги реалізації промислової продукції на одного мешканця є одними з найвищих. Це пояснюється, в першу чергу, успішною роботою підприємств нафтогазовидобувної промисловості, що входять у склад ПАТ «Укрнафта». Лідерами серед них є НГВУ «Бориславнафтогаз», Виробнича база (Борислав) УНПС, Бориславський газопереробний цех Долинського газопереробного заводу. На долю цих підприємств припадає до 70 % всієї виробленої в місті продукції.

Серед інших галузей промисловості досить розвиненими є деревообробна галузь (ТзОВ «Белуко» та ТзОВ «Вудкрафт Трейдінг») та машинобудівна галузь (ТзДВ «Бориславський завод «РЕМА»).

Останніми роками в Бориславі стрімко розвивається енергетична галузь. На території колишнього науково-дослідного інституту «Синтез» створено найбільшу в Україні дахову сонячну електростанцію потужністю 1,44 мегават, що належить ТзОВ «Синтез Солар». На вільних землях біля міського сміттєзвалища товариством з обмеженою відповідальністю «Бориславська сонячна станція» створено наземну сонячну електростанцію потужністю 8,0 мегават.

Таблиця 7. Обсяг продукції та послуг за видами діяльності в порівняних цінах, тис. грн.

Галузі та види діяльності	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Промисловість, у т.ч.:	802,6	770,5	853,4	2665,2	1700,9	1391,2
добувна промисловість	625,9	537,1	651,4	2117,0	1335,4	1065,2
обробна промисловість	78,5	143,3	105,0	158,0	189,9	164,2
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	98,2	90,1	97,2	67,5	74,8	50,1
Будівництво	16,0	9,5	13,2	15,1	18,4	21,2
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	187,8	201,0	278,7	312,4	362,8	418,8

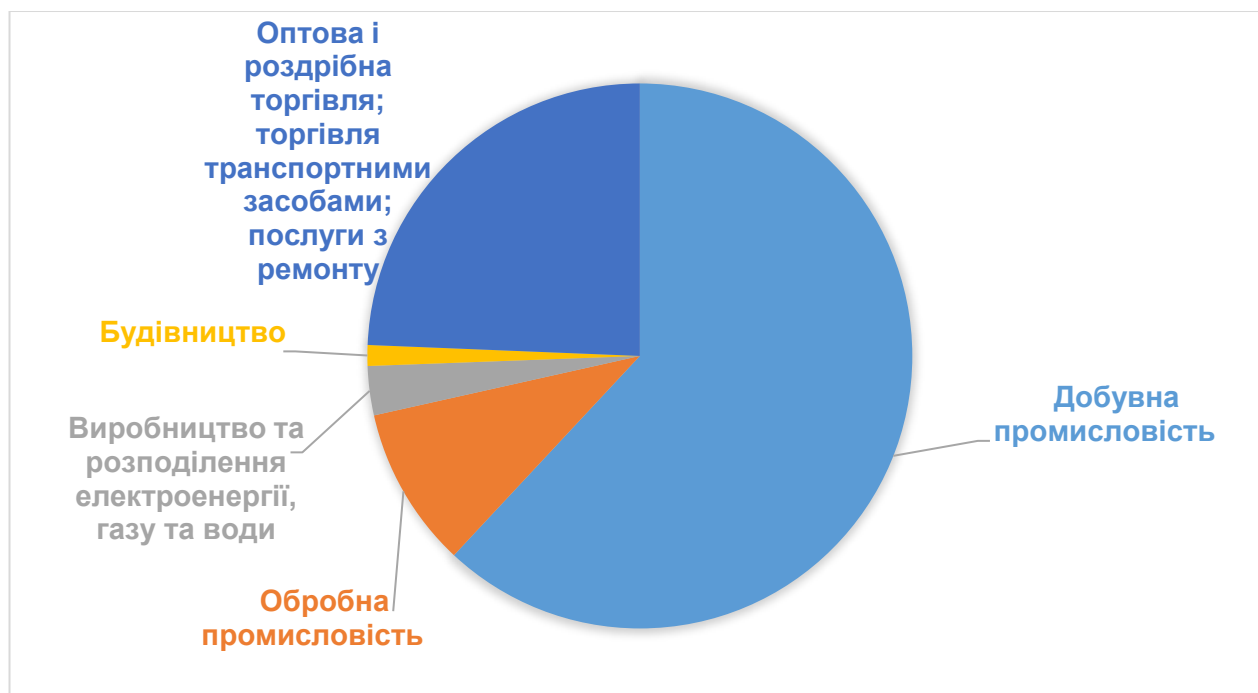

Рис. 10.Обсяг продукції та послуг за видами діяльності в порівняних цінах

Таблиця 8. Найбільші роботодавці

Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників у 2020 р.
Відділ освіти Бориславської міської ради	освіта	998
КНП «Центральна міська лікарня м.Борислава»	Охорона здоров'я	563
Нафтогазовидобувне управління "Бориславнафтогаз" ПАТ "Укрнафта"	Добування сирової нафти	654
СП у формі АТ «Бориславська нафтова компанія	Добування сирової нафти	49
Бориславський ГПЦ Долинського ГПЗ ПАТ «Укрнафта»	Виробництво газу	100
ТОВ «БЕЛУКО»	Виробництво інших меблів (дивани)	194
ТДВ «Бориславський завод «РЕМА»	Виробництво інших помп та компресорів	223

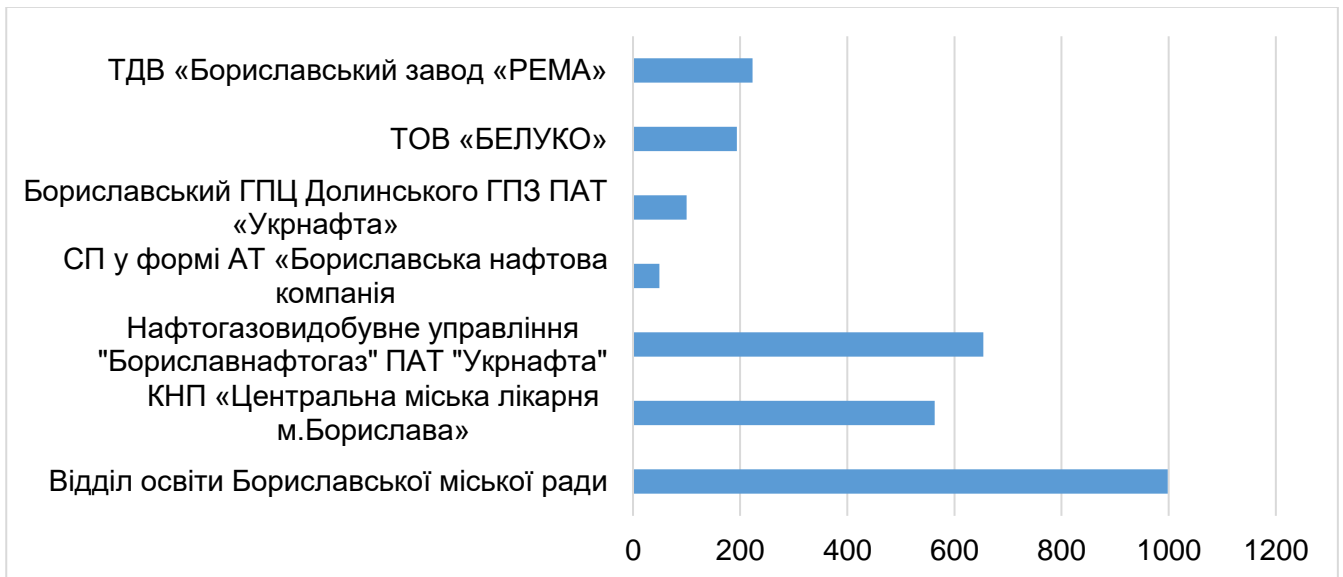

Рис 11. Найбільші роботодавці

2.4. Розвиток малого й середнього бізнесу

На початок 2021 року чисельність малих підприємств становила 189 одиниць, з яких 149 – мікропідприємства. На малих підприємствах міста було зайнято 1017 осіб. В середньому на 10 тис. наявного населення припадало 54 малих підприємства. Протягом минулого року підприємствами малого бізнесу було реалізовано 50,6% від загального обсягу реалізації продукції (товарів, послуг).

Упродовж 2020 року було зареєстровано 33 юридичні особи, знято з державної реєстрації – 5 юридичних осіб - суб'єктів малого підприємництва.

За цей же період було зареєстровано 265, а знято з державної реєстрації 285 фізичних осіб-підприємців. Кількість фізичних осіб - підприємців станом на 1 січня 2021 року становила 1454 особи.

В минулому році на території міста Борислава функціонувало 4 філії комерційних банків та кредитна спілка, прогнозується, що їх кількість у 2021 році залишиться на цьому ж рівні. У Бориславі здійснюють діяльність агенція регіонального розвитку та Асоціація підприємців та роботодавців, метою яких є розвиток та підтримка підприємницької діяльності у місті. Також функціонують філії 5 страхових компаній та представництво аудиторської фірми.

Таблиця 9. Показники роботи малого бізнесу

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість малих підприємств на 10 000 населення						
Громада (якщо можна вирахувати дані) (Борислав)	67	43	49	51	52	51
Район	25	19	21	21	23	22
Область	70	58	68	72	77	79
Середньорічна кількість найманих працівників, осіб						
Громада (якщо можна вирахувати дані) (Борислав)	1055	1061	1123	1063	897	988
Район	814	792	680	642	695	629
Область	89 937	89 368	93 413	93 753	98 659	89 937
Питома вага середньорічної зайнятості на малих підприємствах в загальній кількості найманих працівників, %						
Громада (якщо можна вирахувати дані)	52,8	55,7	55,8	39,5	35,0	40,8
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств, млн. грн.						
Громада (якщо можна вирахувати дані)(Борислав)	321,2	353,1	369,8	520,9	523,6	702,7
Район	120,7	174,3	220,8	247,5	300,3	270,7
Область	47259,9	55048,1	71756,3	89809,3	101778,3	113814,1
Питома вага продукції малих підприємств в загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг), %						
Громада (якщо можна вирахувати дані)	55,5	52,8	53,0	52,4	50,7	67,0

2.5. Ринок праці

У 2020 році середньооблікова чисельність штатних працівників зменшилась порівняно з попереднім роком на 7 %, а порівняно з 2013 роком - на 13% . У Львівській області цей показник зменшився на 0,2% та на 15,1% відповідно.

Таблиця 10. Середньооблікова кількість штатних працівників (осіб)

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Борислав (міськрада)	6136	5956	5837	5431	5293	5558	5746	5337

Таблиця 11. Зайнятість за видами діяльності

Галузі та види діяльності	2019
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	240
Промисловість	1340
Будівництво	180
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	2200
Готелі та ресторани	130
Транспорт і зв'язок	65
Фінансова діяльність	60
Операції з нерухомістю, здавання в оренду та послуги юридичним особам	35
Державне управління	690
Освіта	1100
Охорона здоров'я та соціальна допомога	575
Колективні, громадські та особисті послуги	175
Інші види діяльності	310

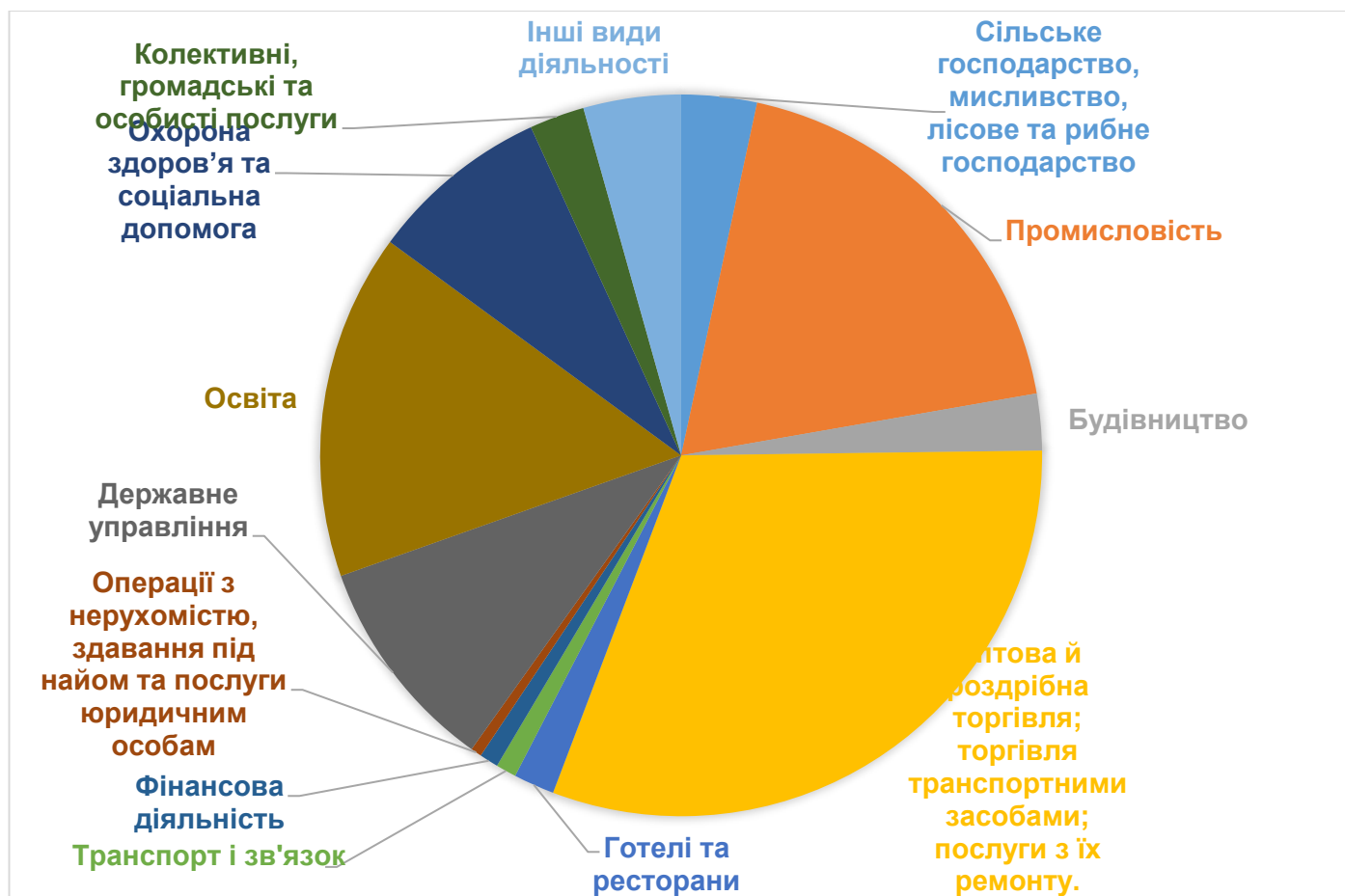

Рис.12. Зайнятість за видами діяльності

Таблиця 12. Рівень зареєстрованого безробіття та навантаження на одну вакансію

Показники	2019	
	Громада	Область
Рівень зареєстрованого безробіття (у відсотках до економічно активного населення працездатного віку)	4,8	6,5
Кількість безробітних на одну вакансію (чисельність зареєстрованих безробітних, поділена на кількість вакантних робочих місць)	4	3

Таблиця 13. Середня заробітна плата, грн

Регіони	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Громада	3914	4667	6297	7415	8733	9466
Район	2680	3394	5228	6224	7198	7625
Область	3646	4558	6391	8000	9271	10299

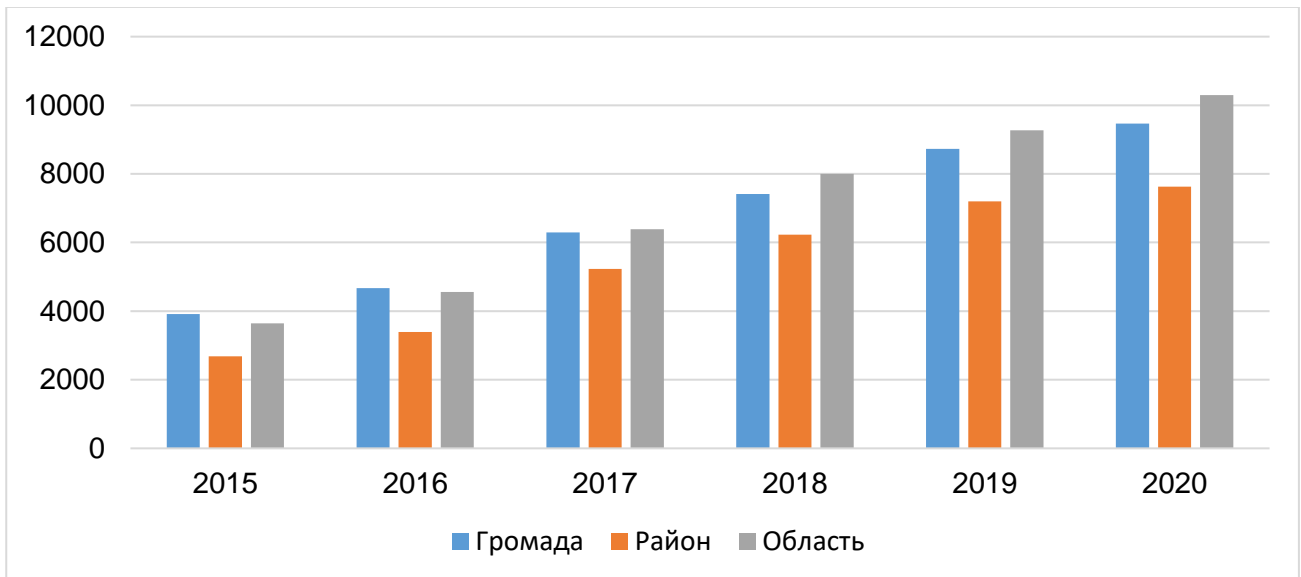

Рис. 13. Середня заробітна плата, грн

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників у 2020 році була в 1,2 раза більшою, ніж у Дрогобицькому районі, але на 8% меншою від середньообласного показника

2.6. Зовнішньоекономічна діяльність

В структурі зовнішньоекономічної діяльності переважає імпорт в 3 рази в порівнянні з експортом.

Таблиця 14. Обсяги експорту - імпорту товарів та послуг 2018 р.

Регіони	Експорт		Імпорт	
	Вартість, тис. дол. США	Відсотків до загального обсягу	Вартість, тис. дол. США	Відсотків до загального обсягу
	Товари			
Область	1895635,5	100,0	2709029,4	100,0
Громада (БОРИСЛАВ)	4016,2	0,2	12883,8	0,5

Таблиця 15. Експорт та імпорт товарів

Експорт/Імпорт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Експорт товарів	2106,3	2430,6	2889,2	2683,7	1809,2	2267,4	2212,4	4016,2
Імпорт товарів	11328,4	9245,6	12015,4	7230,8	5978,3	7076,6	5615,7	12883,8
Сальдо зовнішньої торгівлі товарами	-9222,1	-6815	-9126,3	-4547	-4169,1	-4809,2	-3403,3	-8867,6

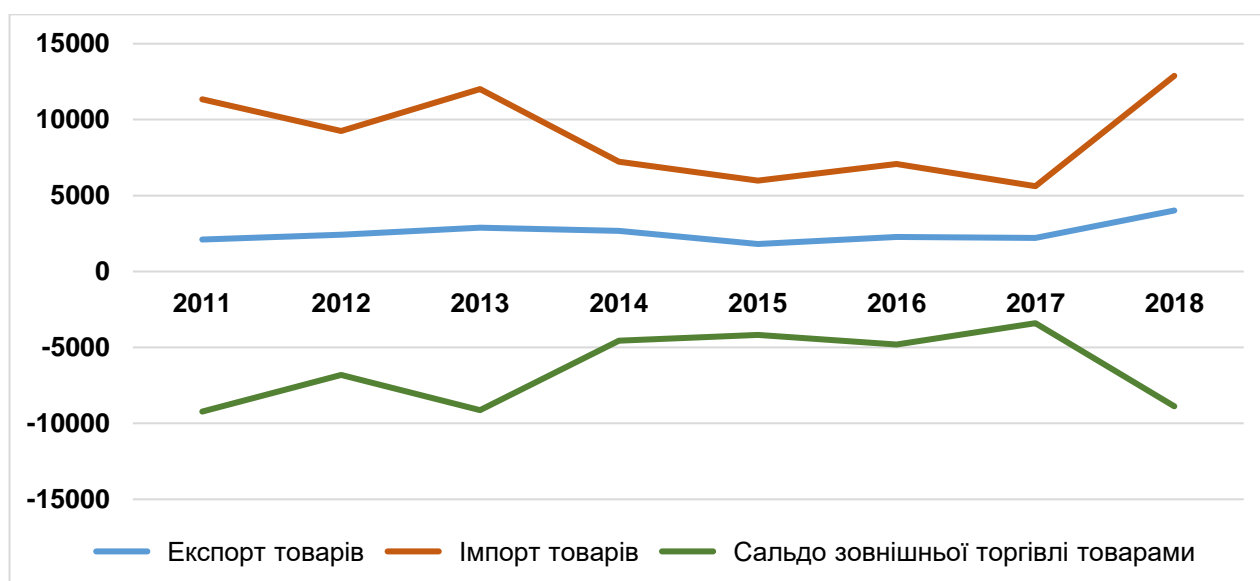

Рис.14. Експорт та імпорт товарів

2.7. Місцевий бюджет

Дохідна частина бюджету формується з власних доходів та міжбюджетних трансфертів. Фінансовий стан громади відзначається по рівняно на доброму рівні. За узагальненим показником громада розділяє 22-23 місця серед 73 громад Львівської області. Досить велике навантаження на бюджет громади має соціальна сфера і в подальшому вона вимагатиме оптимізації.

Структура власних доходів бюджету міста за 2021 р. виглядає таким чином:

Таблиця 16. Доходи бюджету, млн. грн

Показники	2017 (сумарно)	2018 (сумарно)	2019 (сумарно)	2020 (сумарно)	2021 (прогноз)
Прибутковий податок з громадян/ Податок з доходів фізичних осіб	65,0	76,2	92,6	93,8	100,0
Єдиний податок(крім с/г виробників)	12,3	14,8	19,4	18,6	26,9
Доходи від відчуження нерухомості та землі	2,6	3,5	13,5	2,8	4,0
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	0,4	0,5	-	0,1	0
Плата за землю	20,1	17,7	30,7	52,4	47,9
Податок на нерухомість	0,7	1,8	4,3	3,8	2,8
Акцизний збір	5,3	5,5	5,9	6,7	6,9
Інші місцеві податки та збори	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Податкові надходження разом	105,3	119,4	155,7	177,4	188,9
Дохід від оренди комунального майна	1,2	1,3	1,1	0,7	1
інше	9,1	12,6	12,6	8,8	22,2

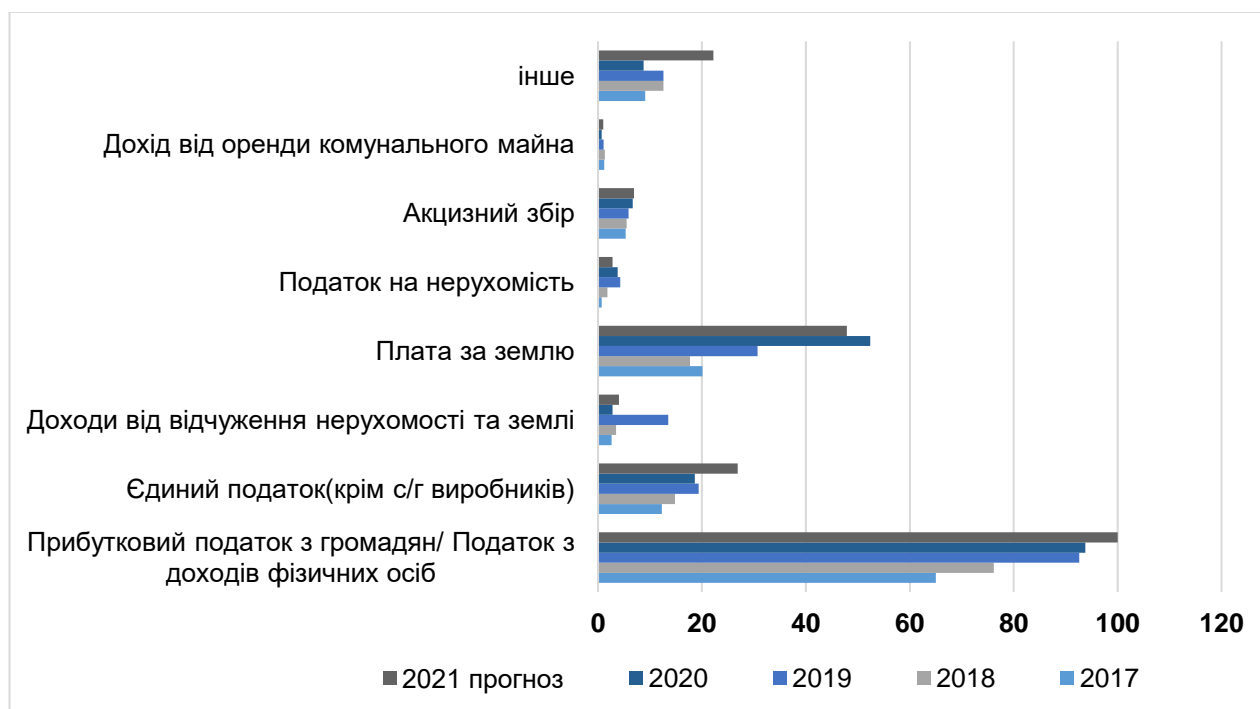

Рис.15. Доходи бюджету, млн. грн

Як бачимо, левову частку його складає ПДФО. Натомість, майже невидимою є частка податку з доходів комунальних підприємств.

Таблиця 17. Розподіл територіальних громад за бюджетними показниками в першому півріччі 2021 р.

Назва ОТГ	Загальний рейтинг	Рейтинг територіальних громад за бюджетними показниками в першому півріччі 2021р.																
		Сума рейтингів	Доходи								Видатки							
			Показник 1 Динаміка доходів з/ф (без трансфертів) 2021 р. до 2020 р. за відповідний період, %	Показник 2 Індекс податкоспроможності за доходами з/ф без трансфертів за відповідний період	Показник 3 Рівень дотаційності бюджетів, %	Показник 4 Видатки на 1-го мешканця, грн	Показник 5 Власні надходження на 1-го мешканця	Показник 6 Видатки розвитку на 1-го мешканця, грн	Показник 7 Частка видатків на утримання апарату управління до надходжень податків і зборів, %	Показник 8 Частка видатків заробітної плати узагальному обсязі видатків ОТГ, %	РЕЙТИНГ	РЕЙТИНГ	РЕЙТИНГ	РЕЙТИНГ	РЕЙТИНГ	РЕЙТИНГ	РЕЙТИНГ	
Славська ТГ	1	66	162,2	3	2,830	1	-14,1	1	8 929,4	1	44,0	53	1 878,1	1	9,3	2	54,3	3
Львівська ТГ	2	67	120,0	43	1,648	3	-9,0	3	5 896,7	2	204,7	8	1 015,4	5	8,3	1	47,4	1
Пустомитівська ТГ	3	85	131,9	20	1,310	6	-5,6	4	5 869,9	3	126,3	19	646,9	10	13,6	10	71,2	12
Солонківська ТГ	4	101	118,4	55	1,479	5	-1,4	7	5 138,2	6	391,8	2	1 432,1	3	16,1	18	58,7	4
Мурованська ТГ	5	133	146,3	5	1,248	7	8,3	24	5 362,4	4	47,3	50	1 543,8	2	21,1	35	60,9	5
Стрийська ТГ	6	134	119,4	46	0,992	9	-2,6	5	4 409,3	25	148,6	15	439,1	19	10,5	4	69,8	10
Зимноводівська ТГ	7	149	139,2	10	0,924	13	18,8	44	4 928,1	10	56,9	44	1 167,0	4	15,8	17	61,8	6
Підберізцівська ТГ	8-9	153	201,2	2	1,517	4	13,2	35	4 829,4	13	43,0	54	587,1	13	17,5	22	69,8	9
Червоноградська ТГ	8-9	153	106,7	68	0,785	23	0,9	14	4 323,4	26	499,9	1	965,3	6	11,3	7	62,0	7
Жовтанецька ТГ	10	159	130,6	22	0,838	17	1,9	17	5 291,0	5	218,6	6	389,4	24	20,3	33	80,5	34
Радеківська ТГ	11-12	179	134,0	15	0,829	18	6,0	22	4 745,4	18	113,7	24	268,1	36	14,3	13	78,9	32
Сокільницька ТГ	11-12	179	118,6	53	2,362	2	-9,7	2	4 586,9	21	0,0	73	705,5	9	15,7	16	50,8	2
Давидівська ТГ	13-14	185	125,6	30	0,962	12	5,4	20	4 480,3	23	73,7	36	709,5	8	21,4	39	72,8	16
Кам'янка-Бузька ТГ	13-14	185	117,6	57	0,967	11	-0,6	11	4 751,7	17	125,1	20	308,0	31	14,1	11	76,4	26
Великолюбінська ТГ	15	193	118,9	48	0,743	27	10,4	28	4 841,8	11	244,6	5	496,3	16	24,7	46	70,1	11
Бродівська ТГ	16	195	114,8	63	0,890	15	-1,2	8	4 805,3	14	110,7	26	388,9	25	14,7	14	77,0	29
Добровірська ТГ	17	200	106,4	69	0,732	28	-0,2	12	4 841,8	12	97,4	32	889,6	7	17,8	25	72,0	14
Трускавецька ТГ	18	209	131,6	21	0,662	35	7,4	23	3 666,9	52	132,0	17	426,7	20	17,5	21	73,3	19
Самбірська ТГ	19	230	122,8	34	0,913	14	0,0	13	4 638,6	19	101,3	29	491,5	17	17,9	27	73,3	20
Городоцька ТГ	20	231	115,9	60	0,783	25	1,1	15	4 115,7	30	102,4	28	257,4	41	13,4	9	74,6	22
Івано-Франківська ТГ	21	232	133,6	17	1,079	8	-1,2	9	3 808,0	41	15,8	69	382,1	26	18,7	31	78,2	30
Бориславська ТГ	22-23	244	121,4	40	0,805	21	8,8	25	4 140,8	29	119,6	22	471,2	18	15,4	15	71,9	13

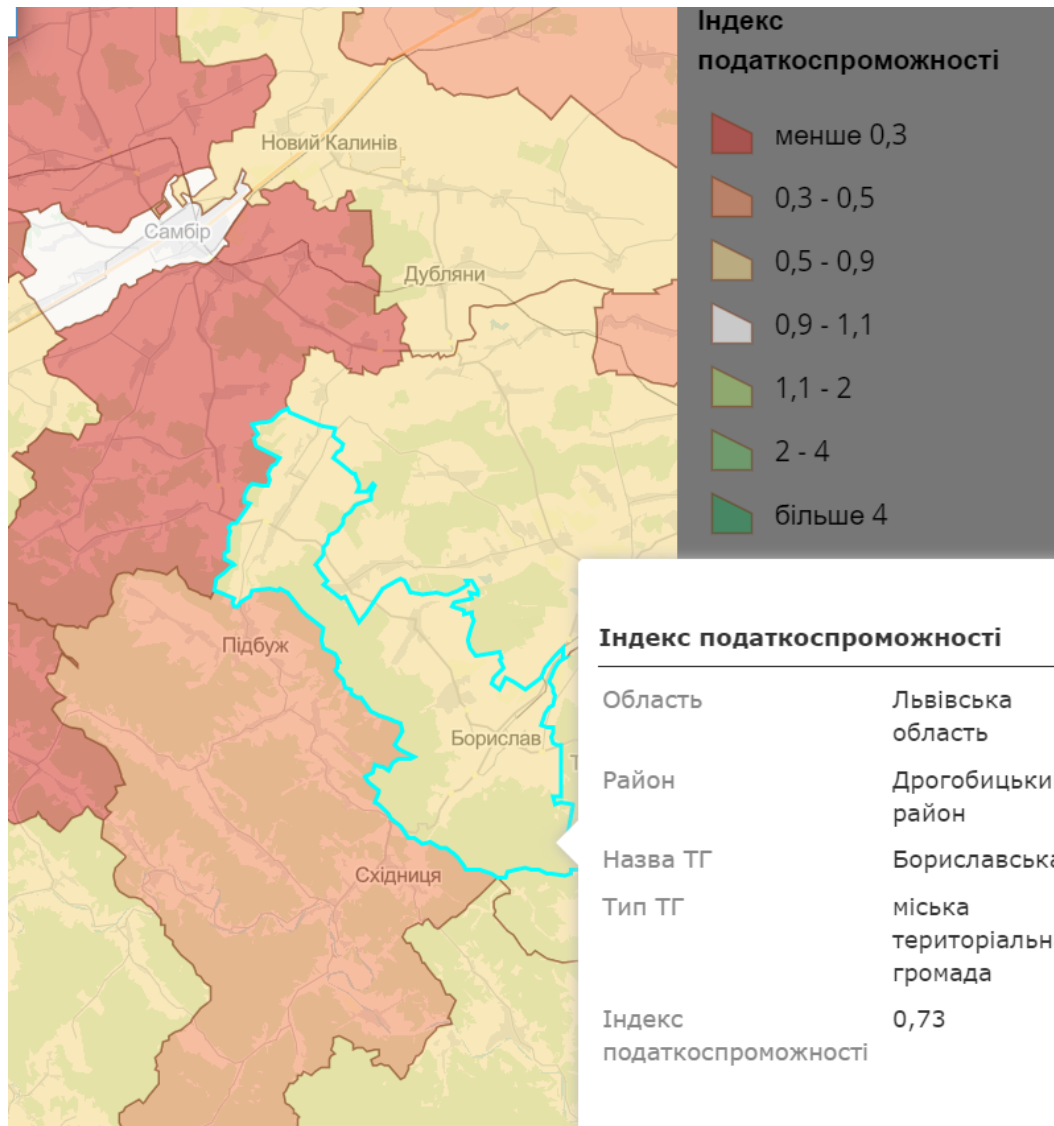

Рис.16. Індекс податкоспроможності 2020

Таблиця 18. Структура видатків бюджету громади (прогноз), млн. грн

Статті видатків	2021 (прогноз)
Заробітна плата	192,2
Нарахування на заробітну плату	42,3
Предмети, матеріали	3,9
Медикаменти	0,1
Продукти харчування	5,3
Оплата послуг(крім комунальних)	4,6
Видатки на відрядження	0,3
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	17,2
Дослідження, розробки	1,2
Поточні трансферти	50,6

Статті видатків	2021 (прогноз)
Соціальне забезпечення	4,2
Інші поточні видатки	0,1
Нерозподілений резерв	0,4
Придбання обладнання і довгострокового користування	2,1
Капітальне будівництво(придбання) інших об'єктів	2,2
Капітальний ремонт інших об'єктів	28,1
Реконструкція та реставрація інших об'єктів	15,7
Капітальні трансферти підприємствам(установам, організаціям)	10,5
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	0,8
Капітальні трансферти населенню	1,5
Разом	383,3

Рис.17. Структура видатків бюджету громади (прогнози), млн. грн

Таблиця 19. Найбільші платники податків у громаді, 2020р.

Назва	Сплачено ПДФО	Акциз	Плата за землю	Податок на нерухомість
Нафтогазовидобувне управління "Бориславнафтогаз" ПАТ "Укрнафта"	25060621,55	X	43168216,4	356407,81
Відділ освіти Бориславської МР	16433197,41	X	6644,00	X
Управління нафтопромислового сервісу ПАТ "Укрнафта"	11951883,92	X	411565,37	X
Нафтогазовидобувне управління "Охтирканафтогаз" ПАТ "Укрнафта"	10180282,61	X	X	x
Комунальне некомерційне п-во "Центральна міська лікарня м.Борислава" Бориславської МР	9901481,96	X	10 962,50	X
ТзДВ "Бориславський завод "РЕМА"	7549991,21	X	177233,27	X
ПрАТ "Львівобленерго"	3415521,65	X	218424,14	23 309,52
ТзОВ "Белуко"	2874299,00	X	X	X
ВНЗ ЛОР "Бориславський медичний коледж"	2688577,61	X	X	X
б Державна пожежно-рятувальна частина Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Л/о	2611105,15	X	X	x
ПАТ "Львівгаз"	2396957,00	X	1210050,01	20038,67
Спільне п-во "Бориславська нафтова компанія" у формі ТзОВ	2003896,57	X	23652,27	17841,00
ТОВ"АТБ-маркет"		1088715,00	19945,45	28540,12
ТзОВ ТВК "Львівхолод"	849 907,02	300435,00	X	X
ТОВ "СПАР-Борислав"	163484,81	227981,00	X	X
ТОВ "АРГО-Р"	172670,91	138951,00	X	X
Гаманець ТОВ	53348,97	124894,00	X	x
ПАТ "Українська залізниця"	x	X	578114,24	1337,31
ТзОВ Магіmmo	48700,55	X	306402,92	178815,72
ТзОВ "НТД-Україна"	592265,05	X	261170,56	85982,33
Укртранснафта, ПАТ	518033,10	X	178169,45	15765,20
ТзОВ "Аквілон фінанс"	x	X	544368,12	x
ТОВ "Бориславська сонячна станція"	370373,75	X	507082,56	x
ТОВ "Вест ойл груп"	x	X	420167	952,46

Назва	Сплачено ПДФО	Акциз	Плата за землю	Податок на нерухомість
ПАТ"Укртелеком"	х	х	362337,53	10,00
ТзОВ "Торгівельно-промисловий комплекс "	х	х	254371,35	77218,69

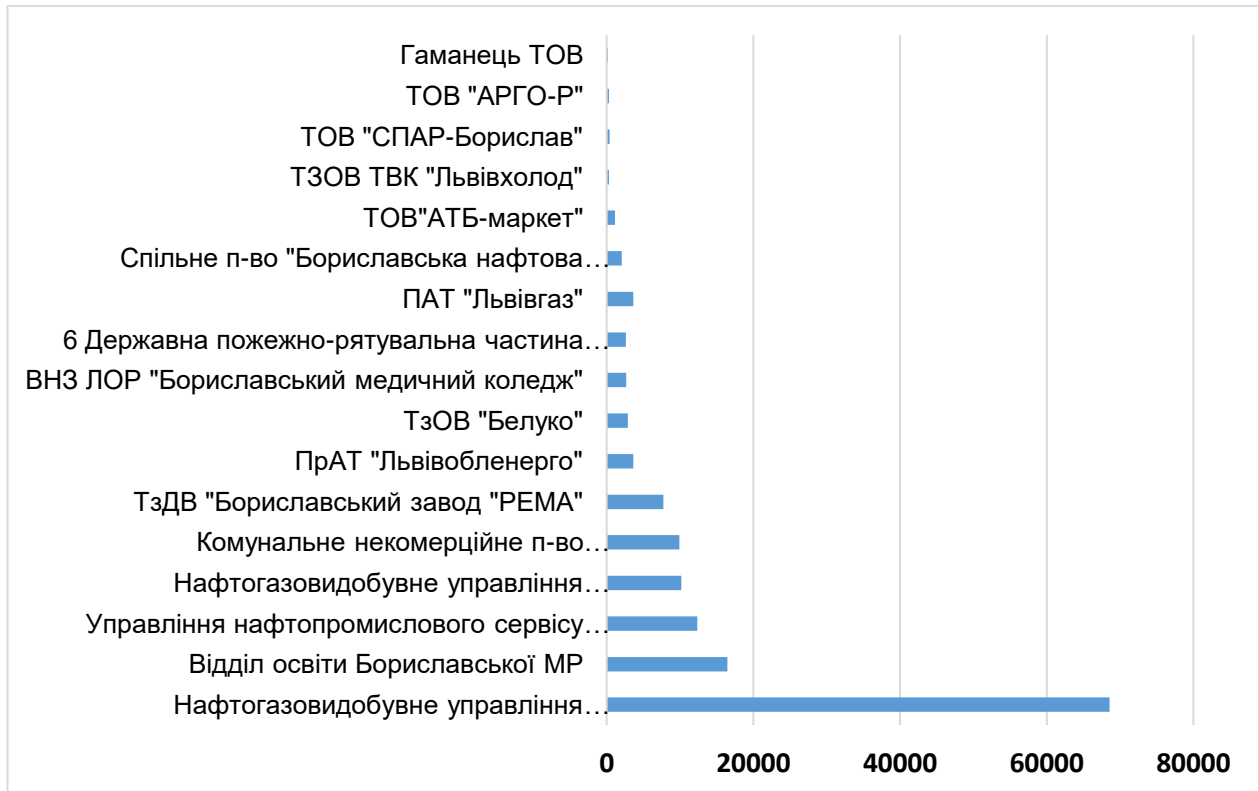

Рис.18. Найбільші платники податків за сумою податків, тис грн

3. ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ

3.1. Сценарії розвитку Бориславської громади

Інерційний сценарій.

Події розвиваються за інерцією, геополітична, макроекономічна ситуація та інвестиційний клімат в країні не сприяють регіональному і місцевому розвитку. Громада сповільнює розвиток в усіх сферах: економічній, культурно-соціальній, негативний вплив на довкілля від нафто-газового виробництва не зменшується

Базові припущення (критичні параметри системи та значення, яких вони набуватимуть)

Національний і регіональний рівень:

1. Євроінтеграційні процеси продовжуються мляво, влада веде хаотичну різновекторну міжнародну політику (китайський кредит). «Економічний безвіз» затримується.
2. Інвестиційний клімат в Україні погіршується, спостерігається відплив інвестицій. У 2020 році чистий відтік прямих іноземних інвестицій в Україну склав \$868,2 млн. порівняно з їх чистим припливом у \$5,86 млрд. у 2019 році.
3. Зростання національного ВВП незначне (3,1% на 2022 та 2023 рр. Прогноз Світового Банку, <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/35647/9781464816659.pdf>). Однак цей сценарій базується на припущенні, що до кінця 2021 року 50% населення України буде вакциновано. За відсутності прискорення вакцинації відновлення буде повільнішим через додаткові карантинні обмеження.
4. Частка тіньової економіки збільшується ще на 10% до 2027 р.
5. Курс гривні прогнозується стабільним завдяки зовнішнім запозиченням.
6. Війна на Сході України триває, ситуація розвивається до замороженого конфлікту. Видатки на оборонний комплекс зростають.
7. Запуск «Північного потоку-2» ставить під загрозу енергетичну безпеку країни. Фізичні обсяги газу, які проходять зараз через Україну в Європу, скоротяться або зупиняться взагалі.
8. Через пандемію Covid-19 у сфері туристичної індустрії України, зокрема лікувально-оздоровчій, спостерігається суттєвий спад.
9. Державна регіональна політика незмінна, частка коштів на регіональний розвиток залишається на рівні 1% від доходів Державного бюджету України, залишається ручне управління та політичний вплив. Решта коштів на регіональний розвиток розподіляється як субвенція на соціально-економічний розвиток окремих територій.
10. Дефіцит бюджету зростає, тарифи на базові комунальні послуги зростають.
11. Регіон реалізує Стратегію розвитку Львівської області до 2027 р. на рівні 20%.
12. Програми транскордонного співробітництва переходять на фінансування, в основному, діяльності європейських партнерів. На частку України припадає не більше 30% від загального фінансування.
13. Щороку більше загальнодержавних завдань перекладається на місцевий рівень без відповідного фінансового забезпечення.

Місцевий рівень

1. Практично уся економіка громади залежить від одного платника податків – ПАТ «Бориславнафтогаз».
2. Населення громади скорочується стрімкіше, ніж загальне населення області.
3. Значно скорочується кількість штатних працівників.
4. Подальше зменшення туристів у сусідніх курортних громадах Трускавці та Східниці мають суттєвий вплив на розвиток туризму в Бориславській громаді.
5. Залишаються непомірно високими витрати бюджету на утримання соціальної та лікувально-оздоровчої інфраструктури, що зменшує обсяг коштів, які спрямовуються на розвиткові проекти.
6. Інженерна інфраструктура міста щораз більше виходить з ладу, а коштів не вистарчає навіть на необхідні поточні роботи.

Що відбувається.

Населення громади скорочується. Відзначається його старіння, а також суттєве скорочення працездатного населення. Бюджет розвитку громади наповнюється не стабільно, ресурсів для інвестицій в критичну інфраструктуру, зокрема ново приєднаних територій, катастрофічно бракує. Робочі місця на територіях створюються у незначній кількості, міграційні процеси посилюються. Громада зберігає монопрофільну структуру економіки, пов'язану з нафто-газовидобуванням. Інвестиційна активність громади недостатня, мале підприємництво зосереджене переважно у сфері торгівлі і послуг. Як результат – в громаді скорочуються доходи домогосподарств, погіршується інфраструктура, знижується якість життя.

Сценарій сталого розвитку.

Макроекономічна ситуація вирівнюється, країна продовжує впроваджувати реформи та поглиблювати євроінтеграцію. В країну починають повертатися інвестори. Громада впроваджує Стратегію розвитку.

Базові припущення (критичні параметри системи та значення, яких вони набуватимуть)

Національний і регіональний рівень:

1. Євроінтеграційні процеси розвиваються за планом. Україна завершує базові інституційні реформи: земельну, судову, реформу СБУ.
2. Інвестиційний клімат в Україні вирівнюється: внаслідок успішних реформ відновлюється довіра інвесторів, спостерігається повернення інвестицій.
3. Зростання національного ВВП незначне (3,1% на 2022 та 2023 рр. Прогноз Світового Банку, <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/35647/9781464816659.pdf>). Однак, починаючи з 2023 р. ППВ починає зростати від 3,5% за 2024 р. до 4,5% у 2027 р.
4. Частка тіньової економіки поступово скорочується до рівня 35%
5. Курс гривні прогнозується стабільним завдяки зростанню економіки.

6. Приєднання до Нормандського формату США та Великобританії призводить до суттєвої деескалації військових дій на Сході України. Видатки на оборонний комплекс стабілізуються.
7. Запуск «Північного потоку-2» призводить до деякого скорочення обсягів прокачки газу через ГТС України. Однак, внаслідок тиску європейських споживачів газу українська ГТС працює на 70% потужності.
8. Пандемія Covid-19 поступово йде на спад, відкриваються кордони, туристична індустрія України, зокрема лікувально-оздоровча, поступово відновлюється.
9. Державна регіональна політика регулюється Законом про внесення змін до Закону України «Про засади державної регіональної політики», обсяги ДФРР складають 1,5% від ДБ на 2022 р. та зростають до 3% у 2026 р.
10. Дефіцит бюджету скорочується, тарифи на базові комунальні послуги стабілізуються.
11. Регіон реалізує Стратегію розвитку Львівської області до 2027 р. на рівні 30%.

Місцевий рівень:

1. Громада активно впроваджує Стратегію розвитку.
2. Громада здійснює активну інвестиційну політику, формуючи портфель інвестиційних пропозицій та просуваючи їх на інвестиційні ринки.
3. Структура економіки змінюється в бік багатопрофільної
4. Бюджет громади збалансований та має достатньо великий відсоток бюджету розвитку.
5. Громада активно залучає фінансування з міжнародної технічної допомоги на реалізацію завдань стратегії.
6. В громаді активно розвиваються нові бізнеси пов'язані з ІТ технологіями, промисловим та сільським туризмом.
7. Населені пункти громади інтегровані в суспільне та економічне життя.
8. Розроблений та впроваджується спільний план просторового розвитку громади та узгоджений з сусідніми громадами.
9. Зменшено витрати на обслуговування території та збільшено інвестиційну привабливість через впровадження проєктів міжмуніципального партнерства

Що відбувається

Громада активно залучає зовнішній ресурс, зокрема ДФРР, обласний бюджет та міжнародну технічну допомогу. Економіка громади поступово диверсифікується, зберігаючи як базову нафто-газову сферу. В громаду заходять стратегічні інвестори, відкриваючи нові підприємства. Мале підприємництво поступово переходить у сферу виробництва та логістичних послуг, формуючи кластери навколо стратегічних інвесторів. Громада підтримує розвиток сільськогосподарського виробництв екологічної продукції на сільських територіях у формі фермерських господарств, СОК, сімейних ферм та ін. Зростання доходів бюджету, зокрема, бюджету розвитку, дозволяє розвивати критичну інфраструктуру, в т.ч. в сільських поселеннях громади. Громада підвищує свою привабливість як місце ведення бізнесу, проживання та відпочинку.

3.2. Стратегічне бачення розвитку Бориславської міської територіальної громади до 2027 року

Соціально-економічний аналіз розвитку міста показує, що незважаючи на те, що воно, розташоване на нафто-газо-озокеритовому родовищі, у передгір'ї Карпат, за окремими показниками соціальної та економічної сфери, які суттєво впливають на якість життя громадян, ситуація в місті не є найкращою. Відтак, оскільки головним об'єктом спрямування стратегічних зусиль регіонального розвитку є людина і якість її життя, було ухвалено рішення сформулювати нову стратегічну Місію та Бачення розвитку Бориславської міської територіальної громади використовуючи напрацювання попередньої стратегії розвитку міста дійсної до 2020 року: (за результатами засідання Робочої групи 30 серпня 2021 р.)

Бориславська міська територіальна громада-2027:

Стратегічне бачення: Бориславська міська територіальна громада з центром у місті, що ушляхлене Каменярем, брама Карпат, нафтова «колиска» Європи, що поєднує в собі промислову історію та потужний рекреаційний потенціал. Один з найвідоміших паломницьких центрів України.

Край гармонійного поєднання інноваційної високотехнологічної промисловості, відновлювальної енергетики, екологічного, сільського зеленого , оздоровчого та історичного туризму.

Громада освічених людей, високої якості життя та безпечного довкілля. Зразок реформаторської громади на шляху до європейської інтеграції України

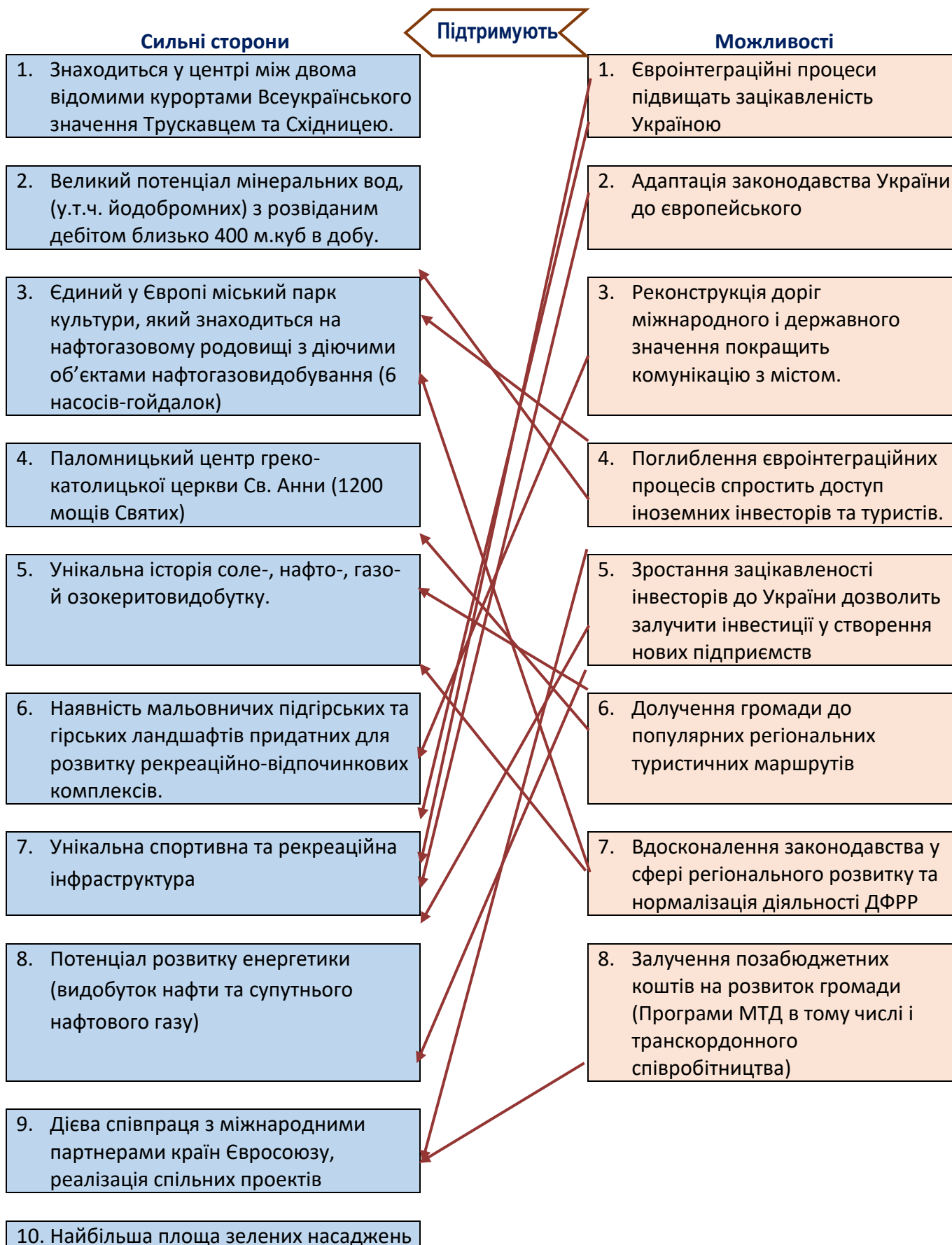
3.3. Таблиця факторів SWOT

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знаходиться у центрі між двома відомими курортами Всеукраїнського значення Трускавцем та Східницею. 2. Великий потенціал мінеральних вод, (у.т.ч. йодобромних) з розвіданим дебітом близько 400 м.куб в добу. 3. Єдиний у Європі міський парк культури, який знаходиться на нафтогазовому родовищі з діючими об'єктами нафтогазовидобування (6 насосів-гойдалок) 4. Паломницький центр греко-католицької церкви Св. Анни (близько 1200 мощів Святих) 5. Унікальна історія соле-, нафто-, газо- й озокеритовидобутку. 6. Наявність мальовничих підгірських 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наслідки тривалого промислового нафтовидобутку. 2. Значна протяжність доріг: 135 км – асфальтне покриття; 30 км – гравійне покриття. 3. Зношеність усіх інженерних мереж на 67%: (75%- вода; 95% - каналізація; 85% - вуличне освітлення; 65% - газ; 70% - електромережа; 15% - тепломережа) 4. Відсутність погодженого генерального плану міста. 5. Недостатність коштів для підтримки і розвитку комунального господарства міста, та комунальної інфраструктури (10% від потреби) 6. Висока енергоємність комунального

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>та гірських ландшафтів придатних для розвитку рекреаційно-відпочинкових комплексів.</p> <p>7. Унікальна спортивна та рекреаційна інфраструктура</p> <p>8. Потенціал розвитку енергетики (видобуток нафти та супутнього нафтового газу)</p> <p>9. Дієва співпраця з міжнародними партнерами країн Євросоюзу, реалізація спільних проектів</p> <p>10. Найбільша площа зелених насаджень на одного мешканця на одного міського мешканця У Львівській області</p>	<p>господарства</p> <p>7. Низька енергоощадність будівель комунальної власності.</p> <p>8. Залежність економіки міста від одного платника податків.</p> <p>9. Значний рівень офіційного та прихованого безробіття і викликаний цим низький рівень доходів мешканців, відтік населення близько 30%.</p> <p>10. Відсутність інвестиційної платформи.</p> <p>11. Розкиданість медичних закладів (великі накладні витрати на переїзди між відділеннями)</p> <p>12. Мала кількість готелів (70 ліжко-місць).</p> <p>13. Відсутність дизайн-коду міста.</p>
Шанси	Загрози
<p>1. Євроінтеграційні процеси підвищать зацікавленість Україною</p> <p>2. Адаптація законодавства України до європейського</p> <p>3. Реконструкція доріг міжнародного і державного значення покращить комунікацію з містом.</p> <p>4. Поглиблення євроінтеграційних процесів спростить доступ іноземних інвесторів та туристів.</p> <p>5. Зростання зацікавленості інвесторів до України дозволить залучити інвестиції у створення нових підприємств</p> <p>6. Долучення громади до популярних регіональних туристичних маршрутів</p> <p>7. Вдосконалення законодавства у сфері регіонального розвитку та нормалізація діяльності ДФРР</p> <p>8. Залучення позабюджетних коштів на розвиток громади (Програми МТД в тому числі і транскордонного співробітництва)</p>	<p>1. Пандемія COVID-19 разом з карантинними обмеженнями триває у 2022 р.</p> <p>2. Погіршення інвестиційного клімату в Україні</p> <p>3. Поглиблення інфляційних процесів</p> <p>4. Перекладання повноважень з центрального рівня на місцевий без фінансового забезпечення</p> <p>5. Стрімке зростання вартості енергоносіїв</p> <p>6. Виїзд молоді на навчання в інші міста та їх неповернення</p> <p>7. Посилення конкуренції між громадами за людські та фінансові ресурси</p> <p>8. Зменшення обсягів видобутку нафти, газу та оптимізація структури, що призводить до скорочення персоналу підприємства.</p> <p>9. Конкуренція зі сторони міст сусідів.</p> <p>10. Потенційна можливість виникнення техногенних та екологічних катастроф.</p>

3.4. Аналіз взаємозв'язків факторів SWOT в квадрантах «чистих» стратегій

Сектор «Порівняльні переваги». Тип стратегії – агресивна, наступальна.

на одного мешканця на одного міського мешканця У Львівській області

Аналіз в секторі. Порівняльні переваги

Найбільш вагомими перевагами Бориславської громади є історія та сьогодення нафтового промислу в Україні. Нафтовидобувна промисловість становить основу економіки громади і з підвищенням загально світових цін на сировину призведе до збільшення надходжень в місцевий бюджет. До цього часу туристичний потенціал громади не розкритий та потребує цілеспрямованих зусиль з промоції та включення громади на першому етапі до екскурсійних потоків. Міський парк з діючими нафтовими свердловинами повинен стати туристичним магнітом, а креативні екскурсії сприятимуть залученню щораз більшого числа відвідувачів.

Промоція громади на міжнародному рівні через Державне агентство розвитку туризму України, яке щорічно приймає участь у міжнародних туристичних виставках сприятиме комплексному залученню іноземних туристів на Львівщину і Бориславську МТГ, зокрема. Унікальний паломницький центр греко-католицької церкви Св. Анни до цього часу не має належної промоції і має великий потенціал для розвитку.

Наявні на території громади мінеральні джерела потребують комплексного аналізу та сертифікації після чого громада зможе претендувати не лише на звання столиці нафтовидобутку Західної України, але й бальнеологічного курорту. В комплексі з отриманням міжнародного сертифікату на мінеральні води це може призвести до збільшення іноземних туристів. Приїзд туристів з іншим культурним корінням, наприклад з арабських чи азійських країн, призведе до необхідності в **перенавчанні усього персоналу** сфери обслуговування та призведе до нагальної потреби у володінні іноземними мовами.

Євроінтеграційні процеси сприятимуть збільшенню довіри інвесторів до України загалом і до місцевих громад зокрема. Тому інвестиційні пропозиції громади необхідно активно промувати та залучати інвесторів як **до розвитку майбутньої санаторно-курортної галузі, розважально-відпочинкової інфраструктури і до інших сфер економічного розвитку, таких як: екологічне/органічне сільське господарство та пов'язана з ним переробка.**

Розміщення громади на території Львівської області, яка потрапляє під дію багатьох програм міжнародної технічної допомоги, особливо транскордонних, дозволить приймати участь в набагато більшій кількості конкурсів в порівнянні з громадами центральної України.

Отже, для використання зовнішніх можливостей для розвитку громади **необхідно створити підрозділи супроводу інвесторів та проектний відділ.** Підготувати необхідний персонал та забезпечити розвиток даних інституцій, що сприятиме розвитку малого та середнього підприємництва.

Сектор «Виклики». Тип стратегії – динамічна, конкурентна.

12. Мала кількість готелів

13. Відсутність дизайн-коду міста.

Аналіз взаємозв'язків у секторі «Виклики»

Найслабкішими сторонами громади є залишені з минулих років екологічні проблеми, пов'язані з видобутком нафти та озокериту. Велика територія міста та відповідно протяжність усієї інженерної інфраструктури. Розміщення громади між відомими курортами Трускавцем та Східницею заважає розвивати власну туристичну інфраструктуру та прорватися на ринок туристичних послуг. Брак відпочинкової інфраструктури та монопрофільність економіки громади – нафтовидобуток і пов'язані з цим виробничі процеси в місті та с/г виробництво на сільських територіях. Шансами, які можуть послабити дію цих факторів, є отримання міжнародної сертифікації лікувальних вод, джерела яких розміщені на території громади, поглиблення процесів євроінтеграції та, відповідно, зростання зацікавленості інвесторів до інвестицій у Бориславську громаду, що може призвести до **зростання туристичних потоків у громаду, створення нових екологічних виробництв, розвиток лікувальної і відпочинкової інфраструктури, розвиток с/г виробництва та переробки с/г продукції в сільських територіях громади, демографічної стабілізації.**

Стратегічні пріоритети: 1) розвиток економіки в сфері туризму як альтернативи до нафтовидобутку, 2) розвиток підприємництва на сільських територіях, 3) розвиток малого підприємництва.

Реконструкція доріг державного значення, активність у залученні коштів ДФРР та міжнародної технічної допомоги, долучення громади до нових туристичних маршрутів дозволить **покращати інфраструктуру відпочинку та дозвілля, покращати стан внутрішніх доріг громади та благоустрій, розвинути інфраструктуру підтримки підприємництва та, відповідно, підприємницьку активність мешканців.**

Водночас, викликами залишається наявність непридатних ґрунтів для вирощування екологічної органічної агропродукції та неефективне використання земель громади.

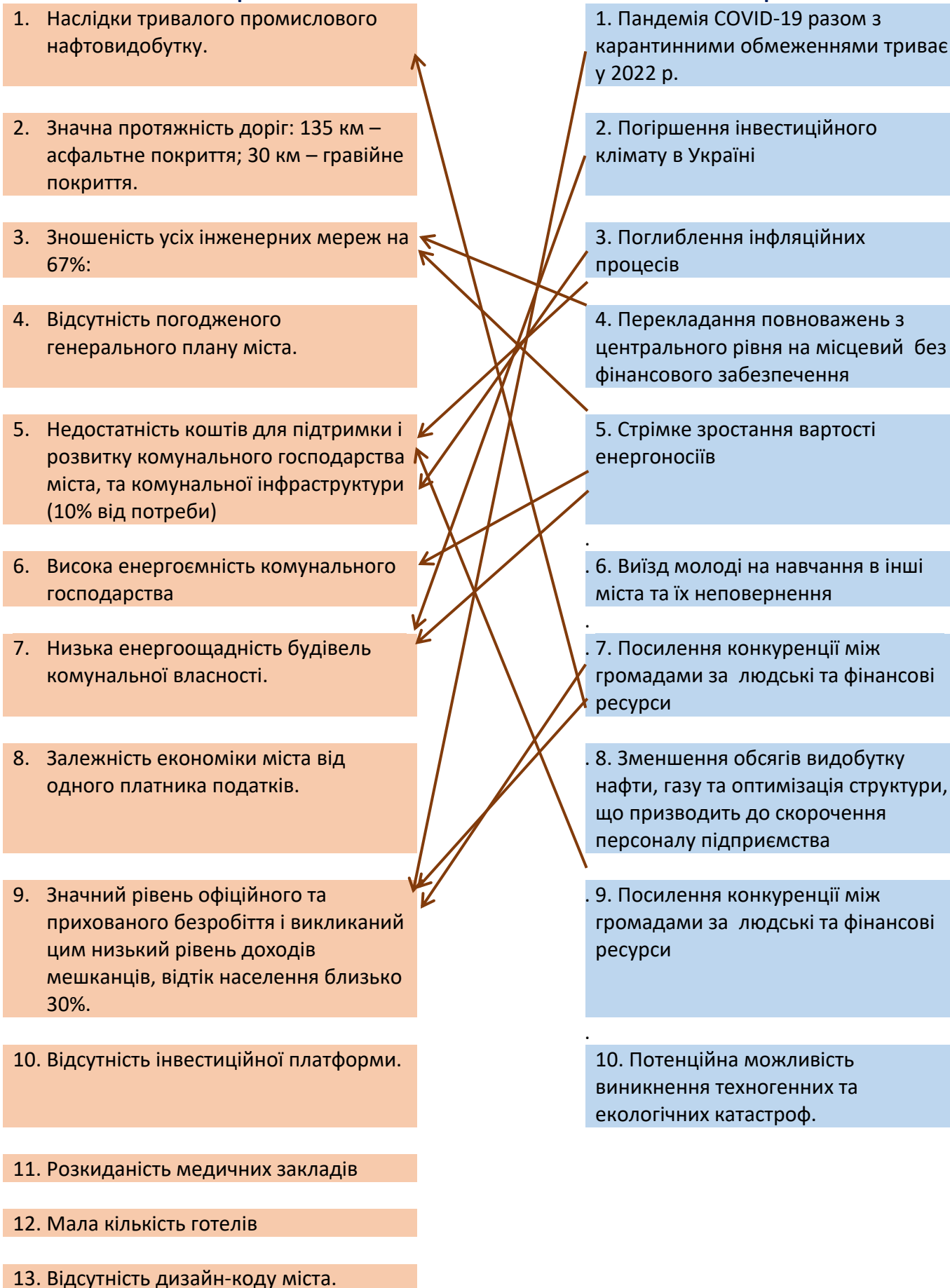
Стратегічні пріоритети:

- 1) Розвиток туристичної інфраструктури, благоустрій;**
- 2) розвиток підприємницької активності мешканців**

Сектор «Ризики». Тип стратегії – оборонна
Слабкі сторони

Посилюють

Загрози

Аналіз в секторі Ризику

Як найбільші загрози розвитку Бориславської громади можна відзначити погіршення інвестиційного клімату в Україні, що **заблокує прихід інвесторів у громаду**, перекладання повноважень від держави на громади без фінансової компенсації, що катастрофічно **скоротить бюджет розвитку**, який на сьогодні є достатньо малим і відповідно **не дозволить реалізувати проекти розвитку інфраструктури і благоустрою**, посилення конкуренції між громадами, що ускладнить залучення ресурсів ДФРР та ймовірно **перетік кваліфікованих медичних кадрів** до сусідніх громад курортів-конкурентів.

Виїзд з громади молоді підсилить тенденцію скорочення населення, а стрімке зростання тарифів на енергоносії **поглибить тіньову економіку громади** та скоротить надходження до бюджету.

Стратегічні пріоритети: 1) **підвищення компетенцій та спроможностей громади у залученні зовнішніх ресурсів.**

4. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БОРИСЛАВСЬКОЇ ГРОМАДИ НА 2022- 2027 РОКИ.

В результаті аналізу взаємозв'язків факторів через матрицю SWOT/TOWS були визначені стратегічні пріоритети розвитку Бориславської громади до 2027 р, а саме:

- економічне зростання;
- підвищення якості життя населення.

Під час третього засідання Робочої групи 17 вересня 2021 р. ці стратегічні пріоритети (стратегічні цілі) були розвинуті в операційні цілі та завдання.

Таким чином, отримана структура цілей складається з 2 стратегічних цілей, 10 операційних цілей та 34 завдань.

Таблиця 20. Структура цілей Стратегії

Стратегічні цілі	Операційні цілі	Завдання
1. Економічне зростання	1.1. Сприяння залученню інвестицій	1.1.1. Підготовка інвестиційних продуктів
		1.1.2. Покращення інвестиційної промоції міста
	1.2. Стимулювання розвитку бізнесу	1.2.1. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва
		1.2.2. Стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу
		1.2.3. Впровадження програм фінансово-кредитної підтримки малого бізнесу
		1.2.4. Диверсифікація економіки сільських територій, стимулювання економічної активності їх мешканців
	1.3. Розвиток енергетики та енергоефективність	1.3.1. Розвиток відновлюваної енергетики
		1.3.2. Впровадження і стимулювання заходів з енергозбереження
		1.3.3. Стимулювання використання супутнього нафтового газу
	1.4. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу	1.4.1. Створення туристичних продуктів та їх промоція
		1.4.2. Розвиток спортивно-туристичної, інформаційної та супутньої інфраструктури
		1.4.3. Сприяння розвитку нішевих видів туризму: екологічного, паломницького, сільського зеленого, індустриального, оздоровчого, історично-пізнавального
		1.4.4. Проведення досліджень джерел мінеральних вод і їх сертифікації
		1.4.5. Збереження природної та історико-культурної спадщини, розвиток народних традицій і культури, розвиток народних промислів
		2.1. Освічена

2. Підвищення якості життя населення	громада	2.1.2. Підвищення якості та територіальної доступності освітніх послуг
		2.1.3. Розвиток молодіжної політики
	2.2. Здорове населення	2.2.1. Формування здорового способу життя
		2.2.2. Покращення якості надання медичних послуг
		2.2.3. Розвиток фізичної культури і спорту
	2.3. Інклюзивне суспільство	2.3.1. Підвищення доступності публічних послуг для осіб з інвалідністю
		2.3.2. Формування безбар'єрного та гендерно чутливого середовища в громаді
		2.3.3. Підтримка громадських ініціатив у соціальній сфері
	2.4. Охорона довкілля та екологічна безпека	2.4.1. Підвищення екологічної свідомості та обізнаності населення
		2.4.2. Налагодження системи ефективного управління побутовими, промисловими і небезпечними відходами
		2.4.3. Охорона і стале використання водних ресурсів, ґрунтів, земель, атмосферного повітря, біологічного й ландшафтного різноманіття
		2.4.4. Зменшення забруднення довкілля спричиненого тривалим нафтогазо- та озокеритовидобутком
		2.4.5. Створення ефективної системи запобігання надзвичайним ситуаціям, ліквідація потенційних техногенних небезпек
	2.5. Розвиток інфраструктури	2.5.1. Поліпшення стану дорожньої мережі та транспортного сполучення
		2.5.2. Розвиток мереж водопостачання об'єктів очистки води, водовідведення та очистки стоків.
		2.5.3. Просторовий розвиток, благоустрій території громади та розвиток громадських просторів
		2.5.4. Розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури
	2.6. Розвиток системи надання якісних послуг	2.6.1. Розвиток ЦНАП та послуг які надаються
		2.6.2. Розвиток системи електронних послуг та цифрової грамотності. SMART City.

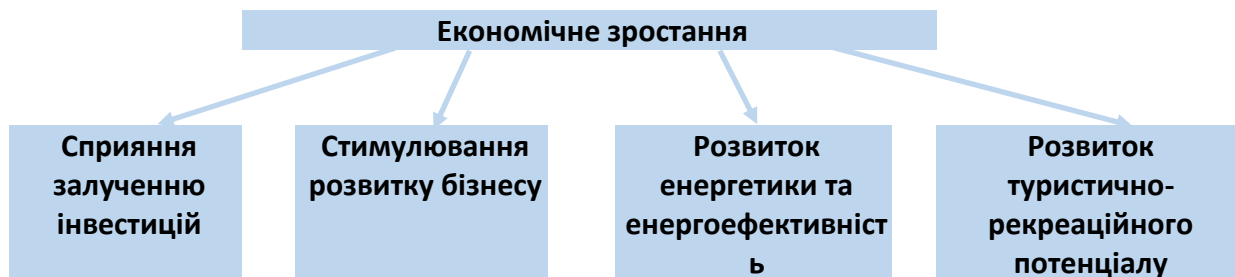
Монопрофільність громади впливає на перспективи її розвитку та потребує диверсифікації економічної діяльності, а також підвищення якості послуг, пов'язаних з курортно-лікувальною сферою. За останні 7 років зайнятість у м. Бориславі впала на 13% в порівнянні з обласним показником за цей же ж період у 1,6%, що стає величезною загрозою для подальшого успішного розвитку громади. З огляду на це, підтримка малого та середнього бізнесу, не пов'язаного з нафто-газо видобутком, є вкрай важливим завданням. Тим важливіше це завдання стоїть перед сільськими територіями, які на сьогодні слабо інтегровані в економіку громади. Туристична сфера в місті також розвинена слабо, хоча

вона могла стати підтримуючою сферою для громади. На даний момент практично відсутня інфраструктура для перебування паломників поза межами паломницького центру. Тобто до міста прибувають екскурсанти, які до розвитку економіки громади практично не долучаються. Включення Бориславської громади в туристичні маршрути регіону дозволить збільшити зайнятість населення та створити нові робочі місця в дотичних сферах обслуговування.

Міське середовище потребує втручання з огляду на непристосованість для маломобільних груп населення та відсутність якісних громадських просторів. Необхідні значні інвестиції в міську інженерну інфраструктуру та покращення послуг для місцевих мешканців.

Стратегічна ціль 1. Економічне зростання.

Впродовж багатьох років м. Борислав розвивалось як промислове, нафтовидобувне місто і на інші сфери економічної активності не зверталось уваги. При вичерпанні запасів нафти, що добувається, постає проблема в задіянні в економічному житті громади вивільнених з нафтового виробництва громадян. З огляду на загальносвітову виробничу кризу пов'язану з карантинними обмеженнями на прихід інвестицій в найближчому часі марно сподіватися. Тому необхідно підтримувати власних виробників та сприяти самозайнятості населення.

Структура стратегічної цілі 1.

Стратегічна ціль 1 Економічне зростання

Стратегічна ціль скерована не стільки та розвиток базової сфери економіки Бориславської громади, - нафтовидобутку і пов'язаних з цим виробництв, як на нові високотехнологічні галузі та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, в тому числі зі сфери туризму. Як показала практика останніх двох років з карантинними обмеженнями мати великі надії на підйом економіки громади лише через туризм є хибною. І в найближчій перспективі будь які інвестиції в цій сфері не передбачаються. Отож необхідно сприяти розвитку місцевого малого та середнього бізнесу та всебічно його підтримувати.

Виходячи з аналізу внутрішнього потенціалу та можливостей, які виходять із зовнішнього середовища громади, головними перешкодами для покращення позиції Бориславської громади на внутрішньому і міжнародному туристичних ринках є низька впізнаваність громади як туристичної дестинації та низький рівень маркетингу і промоції. Ефективна маркетингова стратегія повинна підвищити туристичну впізнаваність громади і таким чином підвищити ймовірність розвитку в громаді лікувально-оздоровчих закладів на базі

місцевих мінеральних вод, лікувальні якості яких ще потрібно досліджувати.

Розвиток відновлюваної енергетики на території громади є одним з пріоритетів по залученню зовнішніх інвестицій та збільшення таким чином податкової бази громади. Розвиток економіки на сільських територіях, що були приєднанні до м.Борислава внаслідок децентралізації, також вимагає особливої уваги, щоб уся соціальна сфера сільських територій не стала непідйомним тягарем для бюджету громади. З огляду на це необхідно всіляко стимулювати розвиток локальних бізнесів, в тому числі і агротуристичних.

Громада має на меті створити умови для залучення потенційних інвесторів в альтернативні економічні ніші: виробництва та переробки с/г продукції у сільських поселеннях, неаграрні види бізнесу. Буде звернена особлива увага на підтримку жіночого підприємництва.

Задіяння промислового, сільськогосподарського та туристичного потенціалу громади на її економічне зростання і є призначенням Стратегічної цілі 1.

**Операційна ціль 1.1
Сприяння залученню
інвестицій**

З огляду на необхідність диверсифікації економіки громади та раціонального використання територій підприємств, що припинили свою виробничу діяльність необхідно готувати інвестиційні пропозиції з використанням існуючих на сьогодні можливостей з урахуванням усієї наявної інженерної інфраструктури.

Інвестиційний потенціал громади великий, однак, у громаді відсутні інструменти його розвитку і підтримки. Підготовка інвестиційних пропозицій неможлива без інвентаризації матеріальних активів громади, в першу чергу земельних ділянок, придатних для інвестицій. Тому одним з ключових завдань в межах цілі є розроблення містобудівних документів (Генеральних планів) для поселень громади та, особливо, – Схеми планування території громади разом із зонуванням земель. Це також дозволить визначити та затвердити пріоритетні функції та призначення окремих територій громади задля її оптимального розвитку. Додатковим інструментом залучення інвестицій стане створення реєстру інвестиційних об'єктів громади.

Підвищення рівня впізнаваності і привабливості Бориславської громади як місця для інвестицій тісно пов'язане з маркетинговими і промоційними заходами. Важливим також є формування структур для маркетингової та промоційної активності громади, і в першу чергу – Агенції розвитку Бориславської громади у формі комунальної установи. На Агенцію буде покладено значний обсяг завдань: управління впровадженням Стратегії розвитку, включно з моніторингом і оцінюванням; проектна діяльність з метою залучення фінансових ресурсів з державного бюджету (ДФРР), обласного бюджету через участь у конкурсах, та програм Міжнародної технічної допомоги; формування та просування бренду Борислава та ін.

**Операційна ціль 1.2
Стимулювання розвитку**

Монопрофільність економіки громади ставить перед громадою основний виклик – диверсифікація податкових

бізнесу	надходжень для уникнення складних наслідків при втраті основного роботодавця та платника податків. Для реалізації цієї операційної цілі необхідно створити або окрему структуру підтримки бізнесу або її функції віднести до комунальної установи Агенції місцевого розвитку Борислава. Необхідно вживати усіх можливих заходів, які б сприяли входженню на територію громади нових бізнесів та максимально підтримували вже існуючі.
Операційна ціль 1.3. Розвиток енергетики та енергоефективність	В зв'язку з постійним зростанням цін на енергоресурси на території громади необхідно запровадити заходи, що сприяли б їй більш ощадливому використанню. Разом з тим у громаді, в якій є видобуток нафти необхідно з максимальної ефективністю використовувати доступні енергоресурси як попутний газ. Також громада має змогу використати енергію карпатських вітрів, яку вже використовують сусідні громади, а також інші джерела відновлюваної енергетики.
Операційна ціль 1.4. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу	Бориславська МТГ має як цінну історію так і природне навколишнє середовище. В часи індустріального розвитку за цієї принади громади забули. Для збільшення можливостей до розвитку громади туристична має один з найбільших потенціалів. З огляду на це необхідно сприяти розвитку цієї індустрії та активно промувати її на внутрішньому та зовнішньому туристичних ринках. В сфері сільського туризму необхідно навчати та заохочувати власників сільських садиб до створення туристичних кластерів в цій сфері та отримувати доходи від самозайнятості в сфері гостинності. В межах цієї цілі передбачається створення нових туристичних продуктів, зокрема, на сільських територіях (зелений туризм). Планується запровадити підготовку персоналу туристичних об'єктів та сприяти розвитку туристичної інфраструктури як для туристів та екскурсантів, так і паломників. Розвиток активних видів відпочинку таких як гірськолижний чи велосипедний додасть стимулу до розвитку громади та сприятиме утворенню допоміжних сервісів з ночівлі та харчування щораз більшої кількості людей.

Стратегічна ціль 2. Підвищення якості життя населення.

Підвищення якості життя населення є одним із ключових чинників конкурентоспроможності громади, оскільки є передумовою залучення інвестиційних та трудових ресурсів, інтелектуального капіталу і, з іншого боку, стримує відтік людського і фінансового капіталу за кордон. Якість життя як передумова розвитку людського капіталу є одночасно засобом і метою посилення конкурентоспроможності на рівні громади та країни в цілому.

Безумовно, більшість позицій, за якими визначається рівень якості життя, залишаються під впливом політики національного рівня. Однак, є ряд чинників якості життя, на які можна впливати на місцевому рівні:

- сприяння зайнятості населення, підвищення якості освітніх послуг, їх відповідності потребам ринку праці, створення механізмів гнучкого балансування пропозиції та попиту на ринку праці попередження гендерної сегрегації на ринку праці;
- розвиток людського та соціального капіталу, збереження історико-культурного середовища регіону, розвитку сфери культури і мистецтва, духовного формування нації і задоволення культурних потреб населення, розвиток системи підтримки сім'ї, дітей і молоді, забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків;
- покращання суспільної інфраструктури, забезпечення максимальної доступності базових соціальних послуг широким верствам населення;
- популяризація здорового способу життя, підвищення фізичної активності населення;
- поліпшення екологічної ситуації, формування культури споживання, енергоощадності, поводження з побутовими відходами.

Структура стратегічної цілі 2.

Основні переваги, що стосуються якості життя в Бориславській громаді, включають наявність мінеральних вод, туристично-привабливі гірські території; однорідний етнічний склад населення з високим почуттям патріотизму, релігійності, з орієнтуванням на українські традиції.

Однак існує кілька недоліків, які обмежують перспективи, пов'язані з розблокуванням зростання потенціалу. Найбільш очевидними недоліками, що гальмують розвиток, є: «старіння» населення; високий рівень безробіття, дисбаланс у можливостях доступу жінок і чоловіків до економічних ресурсів (робота, зарплата, кар'єрне зростання, послуги), низька

купівельна спроможність; невідповідність освітніх послуг потребам ринку праці; незадовільний технічний стан доріг; брак фінансових ресурсів у місцевих бюджетах, тощо.

**Операційна ціль 2.1
Освічена громада**

Одним з найбільших ресурсів будь – якої громади є її мешканці. А освічені мешканці є особливо цінним капіталом з огляду як на економіку, так і на формування соціальних відносин в громаді, її культурне та духовне життя. Запровадження системи освіти впродовж життя допоможе мешканцям залишатись затребуваними на швидко змінюваному ринку праці та щораз більше підвищувати свою цінність. Сприяння в розвитку молодіжних ініціатив допоможе молоді побачити власну перспективу проживання в рідній громаді та зменшить відтік молоді в більші міста та за кордон. Сприяння розвитку інфраструктури формальної та неформальної освіти та залучення до процесу фахових вчителів, викладачів та тренерів допоможе розвиватись молоді в більш сприятливих умовах та отримувати якісніші знання.

**Операційна ціль 2.2
Здорове населення**

Громада відчуває вплив екологічних проблем пов'язаних з промисловим видобутком нафти на території громади на власне здоров'я. З огляду на це необхідно розвивати профілактичні заходи з формування здорового стилю життя, особливо серед молоді. Система охорони здоров'я повинна бути націлена на профілактику та запобігання захворюванням. Формування у місті оптимальної мережі лікувальних закладів первинного та вторинного рівня для забезпечення доступу мешканців міста до якісних медичних послуг, в тому числі надання невідкладної допомоги. Це передбачає оптимізацію системи управління галуззю, залучення інвестицій для розвитку інфраструктури системи охорони здоров'я, у першу чергу для забезпечення лікувальних закладів сучасним обладнанням. Створення належних умов для занять фізичною культурою та спортом і активного відпочинку громадян шляхом будівництва нових спортивних споруд на території громади, створення сприятливих умов для розвитку спортивних громадських організацій та рухів які б покращували як фізичний так і моральний стан та сприяли формуванню активного, здорового населення без шкідливих звичок.

**Операційна ціль 2.3
Інклюзивне суспільство**

Одним з важливих завдань місцевої громади є формування у суспільстві як приязного ставлення до осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, так і створення середовища з архітектурною доступністю до усіх громадських споруд та просторів. Також важливим фактором є підготовка персоналу до надання якісних публічних послуг для усіх категорій маломобільних груп населення. З огляду на те, що на даному етапі виконання функцій соціального захисту в повній мірі самостійно не може забезпечити жодний орган місцевої чи державної влади

<p>Операційна ціль 2.4 Охорона довкілля та екологічна безпека</p>	<p>необхідно сприяти громадським ініціативам в цій сфері на території громади.</p> <p>Бориславська громада знаходиться під постійним впливом екологічних наслідків довготривалого промислового нафто-газо видобутку та вже припиненим на сьогодні видобутком озокериту. Це спричиняє багато незручностей для мешканців та загрожує потенційними небезпеками. Для зменшення цих впливів і ризиків необхідно здійснювати профілактичні заходи та проводити навчання населення про необхідні дії при надзвичайних ситуаціях.</p> <p>Територія громади страждає від забруднення побутовими та промисловими відходами, стоками та викидами. Підвищення екологічної свідомості мешканців сприятиме формуванню природо відповідальної поведінки, а відтак зменшенню навантаження на довкілля й створенню більш комфортних та безпечних умов проживання.</p>
<p>Операційна ціль 2.5 Розвиток інфраструктури</p>	<p>Найважливішими об'єктами інженерної інфраструктури в межах цілі 2.5 визначено дороги, зокрема, внутрішні комунікації громади, які руйнувались впродовж десятиліть. Внутрішні дороги громади мають велике значення для інтеграції сільських територій у громаду. Розробити і запровадити концепцію оптимізації дорожнього руху. Вона має першочергово враховувати аспекти безпеки та надійності роботи транспортної системи. Модернізація системи світлофорів, дорожніх розв'язок, а також паркування в громадських місцях. Значну увагу буде приділено системі водопостачання і водовідведення, каналізаційній системі та очисним спорудам, благоустрою, зокрема рекреаційних територій, модернізації системи поводження з ТПВ, мережам зовнішнього освітлення, технічній підтримці комунальним підприємствам тощо.</p> <p>Також в рамках даної операційної цілі будуть розглядатись питання просторового розвитку громади, громадських просторів та відпочинкових зон.</p>
<p>Операційна ціль 2.6 Розвиток системи надання якісних послуг</p>	<p>В життя громади та країни в цілому щораз більше входять послуги, що надаються населенню в електронній формі. З огляду на це і зважаючи на достатньо велику частку сільського населення громади необхідно передбачити надання цих послуг максимально наближено до споживача. Тобто послуги ЦНАПу повинні бути доступними не тільки в місті але й сільській місцевості через віддалені робочі місця.</p> <p>З іншого боку необхідно всіляко сприяти місцевому населенню в забезпеченні доступу до електронних послуг особливо людей старшого віку в сільській місцевості.</p>

5. УЗГОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ СТРАТЕГІЇ З ІНШИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ ТЕРИТОРІЇ

Опрацювання Стратегії розвитку Бориславської міської територіальної громади на 2022-2027 роки базувалося на попередніх стратегіях та дослідженнях, що дало можливість зробити оцінку базового стану розвитку території та розробляти документ в узгодженні з іншими стратегічними документами регіону і громади.

Документи, що використовувались:

- Стратегія розвитку Львівської області на період 2021-2027 років
- План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років (у новій редакції)
- Фінансовий план з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років
- Програма соціально-економічного та культурного розвитку Бориславської міської територіальної громади на 2021 рік.
- Стратегія розвитку м.Борислава на 2015-2020 роки.

6. МОНІТОРИНГ І ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними управліннями та відділами Бориславської міської ради за участі представників громадських організацій та бізнесу, що ставить перед керівництвом громад питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Система управління Стратегією має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто міський голова, виконавчий комітет, міська рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Комітету з управління впровадженням Стратегії, пропозиції щодо внесення змін та оновлення. Міська рада приймає рішення щодо внесення змін до Стратегії на підставі пропозицій міського голови.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує Комітет з управління впровадженням Стратегії, який:

- забезпечує виконання завдань Стратегії згідно з затвердженим планом,
- здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками,
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників міста та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо),
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні тенденції, визначає їх впливи на громаду,
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища,
- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів,
- формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до Стратегії як відповідь на виявлені нові загрози й можливості.

Управління процесом реалізації Стратегії розвитку Бориславської територіальної громади проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій. Адміністрування процесу реалізації стратегічного плану здійснюється міською радою, виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами міської ради.

Для координації дій розпорядженням міського голови створюється постійно діючий **Комітет з управління впровадженням** Стратегії (далі – КУВ). До складу КУВ входять відповідальні за виконання завдань Стратегії. Очолює КУВ міський голова. Повний склад КУВ та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається розпорядженням міського голови. КУВ збирається не рідше одного разу на півріччя та виконує наступні функції:

- організовує взаємодію підрозділів міської ради, старостинських округів громади, органів державної влади, підприємств та установ в процесі реалізації Стратегії, загальнодержавних програм та проектів.
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх міському голові та презентує їх на останньому в році засіданні міської ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню в мережі Інтернет.

Стратегія розвитку Бориславської міської територіальної громади на 2022- 2027 роки

- здійснює підготовку піврічних звітів про стан реалізації Стратегії та надає їх міському голові.

Пропозиції щодо зміни основного тексту Стратегії формуються відділом розвитку міста Бориславської міської ради, обговорюються на чергових та позачергових нарадах КУВ і виносяться на розгляд сесії Бориславської міської ради один раз на рік (за необхідності, двічі на рік).

Моніторинг впровадження Стратегії

Головний сенс моніторингу полягає у виконанні двох взаємопов'язаних функцій – спостереження (відстеження) та попередження. Відстеження проводиться для виявлення відповідності наявного стану речей бажаному результату, а спостереження – для попередження небажаних наслідків.

Моніторинг Стратегії розвитку Бориславської громади включає три рівні:

- 1) Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади. Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та Львівській області, які є стратегічно важливими для громади. Підсумки підводяться один раз на рік, як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.
- 2) Моніторинг процесу реалізації Стратегії відповідно до визначених показників. Звіт про виконання цієї частини моніторингу готується щорічно, як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.
- 3) Моніторинг виконання проектів місцевого розвитку, що складають План реалізації Стратегії. Оцінюється стан виконання кожного проекту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проект. Що півроку (10 березня і 10 вересня) управління економіки міської ради направляє відповідальним за моніторинг виконання Стратегії нагадування про необхідність надати піврічний моніторинговий звіт, а до 15 числа зазначених місяців повинні одержати моніторингові звіти.

На підставі результатів моніторингу, один раз на рік відділ економіки та муніципального розвитку міської ради виносить на чергове засідання Комітету з управління впровадженням Стратегії проміжний аналіз фінансових потреб, зведений по всіх стратегічних цілях. Затверджений Комітетом з управління впровадженням Стратегії аналіз фінансових потреб надається до депутатських комісій для врахування під час розробки проекту бюджету на наступний рік.

Показники оцінки реалізації Стратегії

(індикатори досягнення результату)

Загальні показники	
1.	Загальна чисельність постійного населення громади
2.	Обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на душу населення
3.	Обсяги фактичних видатків місцевого бюджету на душу населення
4.	Середня місячна заробітна плата
5.	Відсоток населення, зайнятого у всіх сферах економіки
6.	Чисельність екскурсантів та туристів за рік